

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Sekt eller menighet / Kirkelig strategi og pastoral ledelse / Noen refleksjoner til det nye vigselsseritualet / Fra bokfronten / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

6. søndag etter pinse – Ernst Modest Herdieckerhoff
7. søndag etter pinse – Astrid Sætrang Morvik
8. søndag etter pinse – Kjell A. Skartseterhagen
Olavsdagen (Olsok) – Hilde Barsnes
9. søndag etter pinse – Stephen Reid

”

en menighet kan testes ut på hvordan den behandler de som opponerer mot lederne eller forlater menigheten

Sekt eller menighet

«Sekt-Norge vokser – og stadig flere lar seg lokke», kunne vi lese på forsiden av *Avis1* for en tid siden. Avisen inneholdt til og med en alfabetisk liste over sekter i Norge, og det er ikke eneste gang denne gratisavisen har hatt oppslag om nordmenns sektvaner. I forbindelse med den tragiske Knutby-saken, er sektene

igjen på dagsorden. I USA har det lenge vært fokus på sekter og kultur, og en rekke anti-sektgrupper og antikultbevegelser er etablert. En av de største, *Cult Awareness Network*, gikk konkurs etter en rettssak med Scientologikirken, men ble så likegodt kjøpt opp og videreført av scientologene. En rask søkning på søke-

motoren Google viser mer enn 2,7 millioner treff på ordet *sekt*.

Ordet *sekt* er problematisk, da en rekke frikirkesamfunn har opplevd stigmatisering ved nettopp denne betegnelsen. Det var Ernst Troeltsch som særlig formet dette begrepet i sin store *Soziallehren der christlichen Kirchen und Gruppen* (1911). Den offisielle statskirkelige definisjon av ordet følger Stark & Bainbridge, i det man på hjemmesiden til *kirken.no* kan lese at en sekt er: «religiøs gruppe eller samfunn som har brutt ut av et annet religiøst samfunn...»

Selv er jeg kritisk til en så vid definisjon av begrepet. Enhver gruppe som bryter ut av et annet trossamfunn

er ikke nødvendigvis en sekt, dersom denne gruppe ikke bærer sektens kjennetegn. En sekt preges først og fremst av grenser; grenser for hva man kan si og gjøre; og grenser mot storsamfunnet der ute, som holder medlemmene på plass, verner og beskytter dem. Disse grensene får ikke minst en avsperringsfunksjon i forhold til medlemmer som bryter med sekten. Etter min mening finner vi her det sikreste kjennetegn på sekten; i dens behandling av meningsmotstandere, og særlig utbrytere. Man kan kanskje si at en menighet kan testes ut på hvordan den behandler de som opponerer mot lederne eller forlater menigheten. Enkelte frimenigheter er særlig utsatt for denne fare, da man skaper et miljø rundt en sterk leder, lukket for innsyn og med markerte grenser mot storsamfunnet, der i tillegg lederens ord får guddommelig autoritet.

Man er ikke uten videre sekterisk dersom man skiller seg ut fra storsamfunnet, eller har andre meninger enn flertallet. Flertallsmeningen er jo sjelden en mening. En bestselger er en bok som selger bra fordi så mange kjøper den, som Daniel Boorstin skrev allerede i 1961. På samme måte er en autoritet en person som mange hører på fordi så mange hører på ham og en kjendis er en person som er berømt fordi hun er så kjent.

Konformitetspresset er neppe sterkere i kristne menigheter enn i resten av samfunnet. For der er det også et sterkt press, selv om man kanskje ikke er klar over det før man skiller seg ut, som for eksempel ved å forsvare det

monogame ekteskap eller rett og slett ved å tilhøre en kristen menighet. Det skulle ikke så mye til før Misjonsforbundet fikk sekt-stempelet i norsk offentlighet. Da Venstres Trine Skei Grande for et par år siden gikk ut med støtte til et skille mellom stat og kirke, var hun samtidig opptatt av at ikke Den norske kirke skulle bli «en sekt med de aller særeste». Nå er det ikke uvanlig å omtale de konservative i slike vendinger, men la oss la den ballen ligge i denne omgang. Poenget for henne var at

medinnflytelse og åpenhet ville motvirke det sekteriske. Fra Arbeiderpartiets side gis det derimot inntrykk av at sterkere politisk kontroll av kirken fører til mer åpenhet.

Det er ikke nødvendigvis sekterisk å hevde at man har funnet sannheten

Jeg er ikke i tvil om at sterkere kontroll vil virke, ikke i retning av større åpenhet, men til større ensretting. Dette gjelder frimenigheter så vel som statskirker. Arbeiderpartiets religionspolitikk har visse totalitære tendenser, som knapt er bedre enn den form for religiøs totalitarisme som man vil motvirke. Her kunne man gjerne hente lærdom fra forskningsfronten, i den forstand at man i forskningen krever åpenhet, gjennomsiktbarhet, etterprøvbarehet. Det finnes snusk og maktmisbruk også ved universitetene, men forskningen blir ikke bedre ved at man innfører sterk kontroll av de ansattes forskning. Misbruket opphører ikke ved at man oppgir idealene.

Karakteristisk for *sekten* er at den styres av en sterk autoritet, gjerne en karismatisk leder. Når vi leser rettsreferatene fra Knutby-saken, er vi trolig mest forundret over at et menneske kan få så stor makt eller autoritet over enkeltpersoner eller en hel gruppe. Men vi burde ikke forundre oss over det, for det skjer hele tiden. Karakteristisk for en autoritet er at denne har patent på sannhet, og derved vil erklære alternative forståelser som gale. Med en viss rett kan man si at samfunnet tidligere var preget av kontroll og overvåkning, og at de fleste mennesker ble styrt av andre. Saken er ikke at autoritetene nå er borte, men det er blitt for mange av dem. I det offentlige rom finnes det en mengde sidestilte autoriteter som kjemper om oppmerksomheten. Dette er i og for seg en selvmotsigelse, da autoritet blir meningsløst når det blir for mange og for spri-

kende autoriteter. Nettopp der legges grunnlaget for lengselen etter den ene, sterke autoritet. Det finnes atskillige som klager over forfallet i samtiden, og ikke minst over den manglende respekt for autoriteter og ledere. Vår samtid er mer enn noe preget av usikkerhet. Valgmulighetene er flere enn noen gang, og samtidig er de tradisjonelle fellesskap – som folk, slekt og kjernefamilie – under stadig større press. Derfor vil mange søke etter klare svar, etter sterke autoriteter og tydelige ledere.

En rekke menigheter og forsamlinger i Norge har sekteriske trekk, i den forstand at sterke ledere utøver makt og kontroll over medlemmene. Det er en stor utfordring for de karismatiske menigheter å få en styringsstruktur som forhindrer maktmisbruk fra pastorens side. For menigheter og kirkesamfunn som Livets Ord og Smiths Venner er det om å gjøre å unngå sekt-betegnelsen. Det betyr ikke nødvendigvis at vi skal slutte å bruke slike betegnelser. Det er ikke nødvendigvis sekterisk å hevde at man har funnet sannheten. De første kristne holdt fast ved dette sannhetskravet. Samtidig argumenterte kirkefedrene mot gnostikerne, som hevdet at de hadde en skjult sannhet, at kirken fra apostlenes tid hadde lagt sannheten åpent frem. Jesus forkynte i åpenhet, og kirken traderte evangeliet i full åpenhet. En kristen leder eller pastor skulle vurderes i full åpenhet, og skulle etter Jesu forbilde være menighetens tjener, ikke dens herre.

Her har et luthersk menneskesyn en klar fordel, da man ikke overraskes over menneskets iboende syndighet, selv etter omvendelsen. Vi er klar over at alle mennesker, også prester, kan fristes til maktmisbruk, eller til økonomisk eller seksuell utroskap. Nettopp derfor sikrer man seg ved å sørge for at slike situasjoner ikke skal oppstå. Enkle og ofte latterliggjorte regler, som at man alltid skal være to om å telle opp kollekten, eller at man ikke har sjelesorgsamtaler med personer av det annet kjønn uten at andre er i nærheten, har faktisk noe for seg. Pastoralteologiske råd bør være realistiske. Eneveldet kan virke tiltrekende i streiketider og under regjeringskriser og parlamentarisk kaos. Men et realistisk menneskesyn leder oss tilbake til demokratiet. Faren ved en karismatisk ledelse er at den lett unndrar seg kontroll og kritikk, da dette kan

oppfattes som kritikk av Ånden. Maktutøvelsen ikles guddommelig autoritet. Slik sett er et karismatisk pavedømme verre enn et pavedømme underlagt tradisjonens autoritet.

Naturligvis er pinsebevegelsen som sådan klar over denne fare, og nettopp av denne grunn diskuterer man hvordan kollegialiteten kan styrkes uten at man gir slipp på den kongregasjonalistiske ordning. Her hører også pastorens utdannelse og trygghet i egen rolle med. Ikke bare i pinsebevegelsen, men i kristne menigheter generelt, er det viktig å reflektere over pastorens eller prestens rolle som leder og autoritetsfigur, slik Berit Okkenhaug skrev i LK nr. 4 i år. Hun problematiserte den såkalte paternalistiske presterolle, som særlig i sjelesorgen står i fare for å gjøre mennesker avhengige av pastoren, mer enn å føre dem ut i selvstendighet og ansvarlighet.

Det er ikke spesielt overraskende at en person i en ledende stilling benytter makt, heller ikke en pastor. Det er et virksomt maktmiddel å tillegge sine meninger guddommelig autoritet. «Gud ville det» er en setning som vi må være ytterst kritiske mot, uten å avvise muligheten for at Gud handler og taler gjennom mennesker også i dag. Paulus og Timoteus skriver at de tar avstand fra all fordekt og skammelig ferd, og legger sannheten åpent frem. De vil ikke herske over korinthernes tro, men være medarbeider som vil hjelpe dem til glede. Nettopp fordi den åndelige makt er så lett å misbruke, skal utøvelsen av denne makt skje i full åpenhet. Derfor er det også så viktig for kirker og trossamfunn å motarbeide alt som vil føre dem inn i sektens fristende trygghet.

VIDAR L. HAANES
Vidar.L.Haanes@mf.no

Kirkelig strategi og pastoral ledelse

Impulser fra engelsk kirkeliv og pastoralteologi

AV OLE CHR. M. KVARME

I møte med engelsk kirkeliv tar det ikke lang tid før en støter på uttrykket «new ways of being church.» Etter tiår med en statistikk som har pekt nedover, leter, eksperimenterer og arbeider de for å finne nye måter å være kirke på. Denne utvikling har sine paralleller hos oss – både når det gjelder kirkelig statistikk og den fornyelse som er på gang med trosopplæring i en ny tid, gudstjeneste-fornyelse og nye tjenesteordninger for kirkelig ansatte. Kan erfaringene fra de britiske øyer gi impulser til den videre fornyelse i vår egen kirke?

I denne artikkel vil jeg rette søkelyset mot ett element i denne fornyelsens understrøm i den engelske kirke: arbeidet med pastoral praksis og pastoral ledelse. De impulser som her skal formidles, gjør ikke krav på å være representative for hele den engelske kirke med dens mangfold, men det er grunn til å understreke at de går på tvers av klassiske skillelinjer i engelsk kirkelandskap.

Fra team ministries til ministry teams

På begynnelsen av nittitallet var det atskillig fokus på en nyorganisering av prestedtjenesten, ikke ulik den vi nå arbeider med i vår kirke. Det var både sviktende økonomi og nedgang i rekruttering som førte til ny organisering med «group- and team-ministries»: en gruppe eller et team av prester som sammen dekker et område som gjerne er større enn de tidligere hadde gjort. Intensjonen var både å styrke fellesskapet i tjenesten og å gi den enkelte større mulighet til å utvikle sine evner, gaver og interessefelt. En av prestene oppnevnes av biskopen som «team rector».

I løpet av årene er det mange steder etablert «clusters of parishes» med sine team eller grupper av prester. Det finnes imidlertid ingen samlet evaluering av dette strategisk grep slik KIFO følger opp denne nyorganisering hos oss. Når jeg i møte med kirkeledere og prester spurte om deres erfaringer på dette punkt, var kommentarene som regel enkle og todelte: Mange steder fungerer disse team meget bra, andre steder mindre bra, og måten de arbeider på varierer fra sted til sted. Men som strategisk grep alene har denne nyorganisering ofte vist seg som et «management of decline» fremfor et bidrag til fornyet vitalitet og vekst i menighetene. Fremdeles er det slik at prestene bruker det meste av sin tid til gudstjenester, kirkelige handlinger og rutinepreget administrasjon, og at de får liten tid til utadrettet nærvær og tjeneste i lokalmiljøene og til å utvikle menighetenes liv, fellesskap og oppdrag. Fokus for arbeidet med å utvikle prestedtjenesten er derfor i dag ikke på «group- and team ministries», men går i en annen retning.

Lederen for «Ministry Divisions» ved Kirkens Hus i London, Gordon W. Kuhrt, utgav for et par år siden en omfattende og dyptpløyende rapport: *Ministry Issues. Mapping trends in the Church of England.*¹ Denne boken tar opp og drøfter de fleste prinsipielle, organisatoriske og praktiske spørsmål vedrørende prestedtjenesten og andre tjenester. Denne rapport drøfter ikke i det hele tatt utviklingen av «group- and team ministries», men gjenspeiler derimot andre foki som er kommet i den pastorale utvikling og den kirkelige strategi:

- større bredde i den prestelige tjeneste,
- ny vekt på det almene prestedømme,
- og en ny praksis med «Ministry teams» med leke ledere i den enkelte menighet.

I løpet av de siste femogtyve år har den engelske kirke fått et større antall Non-Stipendiary Ministers (NSM), ulønnede prester. Disse beholder sitt fulltidsarbeide i det sekulære liv, men gjennomgår den vanlige presteutdannelse, og etter ordinasjonen knyttes de til en menighet eller et prestegjeld og går inn i pastorale tjenesteoppgaver (gudstjenester, undervisning, kirkelige handlinger m.m.) på frivillig basis. Dernest har mer enn halvparten av bispedømmene i løpet av de siste år også fått det de kaller Ordained Local Ministers (OLM), personer som den lokale menighet ønsker som prest, og som gjennomgår en mindre omfattende utdanning organisert av bispedømmet før vedkommende ordineres, men da med en fullmakt som er begrenset til vedkommende lokale menighet.

Tilveksten av NSM og OLM- prestene har de senere år veid opp nedgangen i rekruttering til den vanlige formen for prestatjeneste, og disse prestene utgjør i dag en viktig ressurs i mange menigheter og bispedømmer, med fullmakt fra biskopen til disse tjenestene.

Men like viktig for kirkens liv og for «new ways of being church» har nok den nye fokus på det almene prestedømme vært. På initiativ fra erkebiskop George Carey ble nitti-årene erklært som «Evangeliseringens Tiår» i den engelske kirke. Ett av resultatene av dette tiår har vært en gjenoppdagelse av kirkens misjonsoppdrag i eget land. Nå sier de om sin egen kirke: «We are a church in mission», og denne erkjennelse har gitt grobunn for en ekklesiologi og for perspektiv på tjenesten som annerledes enn tidligere understreker legfolkets plass. De kan også spissformulere det og si at den kristne kirke *ikke har* et presteskap, den *er* et presteskap, og jeg opplever det spennende stadig å møte utsagnet: Dåpen er alle kristnes ordinasjons til prestatjeneste – Baptism is the ordination to the priesthood of all.

Understrekingen av at hele Guds folk er et presteskap og har del i tjenesten med evangeliet har også medført en ny fokus på kallet – på «vocation»: både det almene kall til liv og tje-

neste i menighet, hjem og samfunn, så vel som kallet til særskilte tjenester og oppgaver. Dermed står også utfordringen til medarbeiderskap – collaboration – sentralt.

Det er på denne bakgrunn det i dag er mindre tale om den praktiske organisering av prestatjenesten og mer på utviklingen av pastorale ledergrupper – Ministry Teams – for den enkelte menighet: med den lokale prest, den lokale Reader og med legfolk som har ansvar for barne- og ungdomsarbeid, for musikk- og korvirksomhet, for diakoni og undervisning og kursgrupper. Denne utvikling stiller krav til et lederskap fra prestenes side som er både samarbeidende og utrustende.

Ikke bare nedgang, men vekst

Om den kirkelige statistikk har pekt radikalt nedover for den engelske kirke de siste tiår, er situasjonen likevel ikke uten tegn til endring og vekst. *Hope for the Church* er tittelen på Bob Jacksons spennende bok med inngående analyse av den kirkelige statistikk og forslag til *Contemporary Strategies for Growth*.² Blant annet viser han at én av fem menigheter vokste fra 1989 til 1999, og jeg trekker her frem to av flere elementer med betydning for denne vekst: prosess-evangelisering og lederskap.

Evangeliseringens tiår medførte ikke bare at nye evangeliseringsinitiativ ble satt i gang, men har ført til endringer i holdninger og evangeliserende praksis. Mens evangelisering tidligere primært var assosiert med de evangelikale og kom til uttrykk gjennom aksjoner, kampanjer – begivenheter, er både forståelse og praksis når det gjelder evangelisering nå primært prosessorientert. «Evangelism has moved from being a call to repent from sin at the foot of the cross to travelling alongside those who are on a journey from lack of faith to Christian discipleship. It is no longer an event, but a process.»³

Det er denne prosessorienterte evangelisering som har preget den raske spredning av Alpha-modellen, Emmaus, Credo og andre opplegg på de britiske øyer, og som har gitt vekst i mange menigheter. Mens en tidligere talte om «to believe and to belong», går prosessen nå både i motsatt rekkefølge og har et videre perspektiv: det handler først om *belong*-

ing, dernest om *believing* og endelig om *behaving*. Denne prosess og vandring sammen med mennesker stiller nye krav til fellesskapet i menigheten, så vel som til det felles lederskap, samarbeid og pastoral ledelse. Det innebærer også at det mindre fellesskap i en gruppe i menigheten har fått ny aktualitet, noe jeg skal komme tilbake til.

Men Jacksons gjennomgang av det statiske materiale for den engelske kirke har også noen overraskende elementer med tanke på betydningen av lederskap. For det første: Det er ikke slik at vekst kun har funnet sted der menigheten har hatt sin egen fulltidsarbeidende prest. Tvert imot er det mange små menigheter uten egen prest, men med aktiv deltakelse av legfolk i ledelsen av menigheten, som har opplevd vekst i løpet av nitti-årene. Samtidig og for det andre: Der lederskap på bispedømmeplan, prostiplan og menighetsplan har konfrontert de harde facts i en negativ utvikling og utøvet en ledelse som har prioritert, som har vært engasjert i det lokale liv, og som har gitt rom for troens vitnesbyrd, fellesskap og det åndelige livs vekst, der har menigheter vokst.

Det fremste eksempel på almen vekst i et bispedømme som Jackson trekker frem, er det store London bispedømme, med 12%’s vekst blant voksne og 4 % blant barn i gudstjenesteopplutning mellom 1989 og 1999. I en kommentar til disse tallene peker han på at engelske prester i gjennomsnitt har 60 kirkelige handlinger pr. år, mens situasjonen i London er 22. Nå nedvurderer ikke Jackson den kristne tradisjons betydning i folket, men han løfter frem muligheten som ligger der selv når denne tradisjon forvitrer: «This evidence suggests it might have a new chance to grow through the clergy and their churches having more time, energy and focus available for building the community of faith.»⁴

Utrustende og samarbeidende ledelse

Det er i denne kontekst det også har funnet sted en nyorientering når det gjelder preste-tjenestens innhold og profil. I 1993 offentliggjorde Church of England nye kriterier for utvelgelsesprosessen til presteutdannelse og preste-tjeneste, og for første gang hadde disse kriterier med et avsnitt om ledelse og medar-

beiderskap – leadership and collaboration: «Candidates should show ability to leadership in the Church community and to some extent in the wider community. This ability includes the capacity to offer an example of faith and discipleship, to collaborate effectively with others, as well as to guide and shape the life of the church community in its mission to the world.»⁵ I en kommentar i rapporten heter det også: «There needs to be in leaders an observable readiness to develop the ministry of the whole people of God.»

Den nye fokus på en utrustende og samarbeidende ledelse betyr ikke at tjenesten med ord og sakrament er skjøvet til side, den står fortsatt i sentrum, men målet er «hele Guds folk i tjeneste». I Willesden bispedømme i Nordvest-London har de nå en målsetting om å gi hver menighet en prest med evner og gaver til strategisk utvikling og til å lede menigheten i dens misjonsoppdrag.⁶ De bruker også tid til å utvikle og utruste Ministry Teams med den lokale prest som leder og med frivillige ledere som har ansvar for grener av menighetens liv og virke. Her legges det også vekt på å utvikle et nært samarbeid mellom dette team og menighetsrådet (Parochial Church Council) som primært tar seg av det administrative ansvar.

To pastoralteologiske bidragsytere til denne utvikling har vært *Robin Greenwood* og *Steven Croft*. Begge er opptatt av lekfolkets aktive deltakelse i menighetens liv og ledelse, og av hele Guds folks nærvær og vitnesbyrd i lokalsamfunnet.

I boken *Transforming Priesthood*⁷ er Grenwoods nøkkelord for preste-tjenesten: The Presiding Ministry. Han betoner at en styrking av legfolkets deltakelse ikke rører eller rokker ved essensen i prestens tjeneste. Tvert imot bærer presten som leder for den nattverdfeyrende menighet ansvar og tilsyn med alle tjenester i menigheten. Som leder har presten et særskilt oppdrag ved å ivareta innsikt og dømmekraft – discernment: årvåkenhet og bevissthet på samtidens utfordringer, en teologisk visjon for tro, liv og tjeneste i lokalsamfunnet, og for den kristne spiritualitets utvikling og vekst. Mens det unike i preste-tjenesten og prestens ledersansvar står i fokus i denne bok fra 1994, får samspillet og samarbeidet i menighetsle-

delsen større vekt i Greenwoods to senere bøker: *Transforming Church* og *Ministry Team Handbook*.⁸

I de senere år har nok bidragene fra Steven Croft, leder for presteseminaret ved Cranmer Hall i Durham, hatt sterkere nedslag blant engelske prester. I boken *Ministry in Three Dimensions, Ordination and Leadership in the Local Church*⁹ tar han et oppgjør med tendenser fra 80- og 90-tallet til å adoptere prinsipper fra sekulære management- og ledelsesteorier. Som motvekt til denne tendens søker han å fornye bibelsk tenkning og praksis for prestatjenesten og menighetsledelsen. Med utgangspunkt i de nytestamentlige begrepene *diakonia*, *presbyteros* og *episkopé* setter han ord på de tre dimensjonene – eller røde trådene – som gir innhold og holder sammen prestens tjeneste.

Sammenhengen mellom den diakonale, presbyterale og episkopale dimensjon er nok letter å gripe i anglikansk tradisjon enn hos oss. I deres kirke er det jo slik at prestekandidaten først ordineres til diakon og gjør slik tjeneste i ett år før ordinasjonen til prestatjenesten finner sted. Nå pågår det imidlertid også en diskusjon i den anglikanske kirke om å etablere diakonitjenesten som en egen og permanent tjeneste, og Croft tar også høyde for dette og henviser både til andre tradisjoner og den økumeniske samtale om diakontjenesten.¹⁰

I Det nye testamente og i den tidlige kirke er det imidlertid slik at presbyterens oppdrag overlapper både med den diakonale og den episkopale tjeneste, og Croft tydelig gjør så hva disse tre dimensjoner – eller røde tråder – innebærer for prestatjenesten og prestens lederrolle i den lokale menighet.

- Den diakonale dimensjon handler om kjærlighetsgjerninger og en nødvendig sosial orientering, så vel som praktiske og administrative tjenesteoppgaver. Diakoniens spiritualitet innebærer en vilje og evne til å lytte til Gud og til menighetens og lokalsamfunnets liv, og dens kjennemerke er en integritet med tjenerens holdning og handling i livet.
- Den presbyterale dimensjon gjelder det som også hos oss har stått i fokus for prestatjenesten: tjenesten med ord og sakra-

ment. Samtidig utvides rommet for det presbyterale element, ved at dens spiritualitet uttrykkes gjennom forbønn og med hellighet i liv og tjeneste som kjennemerke.

- Den episkopale dimensjon i den lokale prests tjeneste handler om ansvar for den kristne menighets enhet og kristen enhet i lokalsamfunnet, det handler om å utvikle en visjon og en vei videre for menigheten og utruste ledere for denne veien. Den episkopale spiritualitet utfoldes i kristen innsikt og dømmekraft (*discernment*), og dens kjennemerke er det ansvarlige initiativ.

På tross av forskjeller i teologisk tradisjon og kirkelig organisasjon mellom den anglikanske kirke og vår, opplever jeg Crofts bidrag til pastoral refleksjon og strategi som forfriskende. Ved å løfte frem det diakonale element i prestens tjeneste skaper han en motvekt mot tendenser både til byråkratisering og til en forståelse av ledelse som fjerner oss fra det levde liv og fra den kristne leders fundamentale identitet som tjener. Ved samtidig å innføre den episkopale dimensjon understrekes ikke bare sammenhengen mellom prestens og biskopens tjeneste, men det tydeliggjør prestens særskilte ledelsesoppgave – med vekt på kristen innsikt og dømmekraft. Samtidig er det for Croft viktig at dette lederansvar ikke utfoldes isolert og enerådig, men i fellesskap og samarbeid både med det lokale menighetsråd og menighetens Ministry Team. Det handler hele tiden om «enabling and collaborative leadership».

Menighetsvekst og menighetsledelse

Behovet for en utrustende og samarbeidende ledelse fra prestens side er ikke bare påtvingende der den ene prest har ansvar for flere undermenigheter og i forhold til lege ledere i disse menigheter. Den er også en viktig forutsetning for de menigheter som i dag vokser gjennom mindre husgrupper eller pastorale grupper.

For ti – femten år siden blomstret frittstående husmenigheter i England, mange av dem med en primær tilvekst fra den anglikanske kirke. I dag er mange av disse borte og medlemmene tilbake i sine geografiske menigheter. Ofte ble det åpenbart for trangt, ofte med en ledelse som ikke gav rom for

mangfold og for den vekst som både fellesskapet og den enkelte trengte. Det disse erfaringer har vist, er både behovet for det større rom i menighetens gudstjenestefeiring så vel som behovet for nærhet og fellesskap i en sunt ledet gruppe. Derfor er det også spennende å oppleve menigheter som arbeider med en bevisst balanse mellom det felles gudstjenesteliv og rom for enkeltpersoner, ektepar og familier i åpne husfellesskap.

Tidligere omtalte Steven Croft har fulgt opp sin bok om den tre-dimensjonale prestetjenesten med en bok om *Transforming Communities*.¹¹ Med dagens sosiale og kulturelle mangfold griper Croft tilbake til bibelsk materiale – til bildene av den tidlige menighet i Jerusalem og av menighetene i Lille-Asia i Apostlenes Gjerninger (1–7; 13; 20). Han utvikler en bevisst menighetsbyggende visjon og strategi for den okale menighet med balanse mellom den større menighet og dens gudstjenestefeiring på den ene side og dernest mindre husfellesskap som skal gi nærhet og være i stadig utvikling.

Det nye hos Croft ligger dels i måten han understreker et felles eierskap av denne visjon i menigheten og bevisst ledelse, dels viktigheten av at disse grupper skal og må være åpne. Han presenterer også en plan for en bevisst utvikling av disse «transformerende menighetsgruppene»:

- en innledningsfase de første tre måneder;
- en utviklingsfase de neste tre måneder;
- frem til modning og en moden fase fra et halvt år og opp til fem år;
- og så en markert slutt, eventuelt at gruppen deles og føder nye grupper.

Crofts plan gir også konkrete forslag til hvordan gruppene skal strukturere sin tid i de forskjellige fasene: med måltid og fortellinger, med bibelstudium og bønn, samt fokus på felles tjenesteoppgaver. Slik preges også planen av pastorale anliggender som gir rom for omsorg og støtte, modning i det kristne liv, samt felles tjeneste med konkrete diakonale og misjonerende prosjekter.

Det er neppe tilfeldig at Crofts visjon og plan kommer i forlengelsen av hans arbeid med Emmaus-grupper og Alfa-bevegelsen, og både Alfa, Emmaus og tilsvarende grupper liv bærer i seg kimen til en annerledes måte å

være menighet eller kirke på. I sin kommentar til fremveksten av disse evangeliseringsinitiativ sier Bob Jackson: «The job for the Church of England in the next few years is something it is normally good at – to take what began as a fringe idea, recognize it as God-given potency for sharing the faith and the growth of the Church, and make it thoroughly and respectably mainstream in the life of every parish.»¹²

Det er spennende at det store London bispedømme har tatt dette opp i sin langsiktige strategiplan. Men denne plan tar ikke bare sikte på en utvikling gjennom mindre grupper og fellesskap, men de bryter også opp den gamle parokiale struktur. De sier: «We are committed to sharing the good news of Jesus Christ in twenty-first century London

– by developing a programme in the spirit of Alpha and Emmaus in every parish and chaplaincy to help people find faith and grow as disciples of Jesus Christ;

– by experimenting with new ways of being church, in addition to the parish system.

For example: youth churches, community based churches, cell churches, net work churches.

Det er lenge siden den parokiale menighetsstruktur ble praktisert så strengt som tilfellet har vært hos oss. Enkeltpersoner har lenge kunnet registrere seg som medlemmer i en annen menighet enn der en bor. Nå åpnes det også for at nye typer menigheter får utvikle seg i tillegg til den geografiske menighet, og i Willesden-området i London har de allerede særskilte etniske menigheter (Pajabi; Pakistani m.fl.) og ungdomsmenigheter, og de har økumeniske menigheter som er slått sammen fra Church of England og United Reformed Church.

Men denne situasjon i kirke- og menighetsliv stiller nye krav til prestetjenesten og til den pastorale ledelse. En medarbeider i Oxford bispedømme sier det slik: «Vår presteutdanning gir kandidatene kunnskap, men den utrunder dem ikke for deres liv som prester, og for det lederansvar de går inn i.» Derfor gjennomfører nå også Oxford bispedømme en omfattende utviklingsprosess for sine prester, både med tanke på deres egne liv og utfordringen til en utrustende og samarbeidende ledelse, under overskriften «Servant leaders»

hip». I denne prosess utfordres de til konkret evaluering og samråding med personer fra egen stab og menighet, og de følges opp med personlig veiledning. Signaler som kommer tilbake forteller ikke bare om nytte, men om større fellesskap i tjenesten.

Kirke på ny måte

Noe av det jeg opplever mest utfordrende og spennende i den engelske utvikling er deres nye fokus på «det almene prestedømme» og konsekvensene for deres pastorale praksis og refleksjon. Det skal bli spennende å følge det vi i dag ser kimen til i nye måter å være kirke på, blant annet:

- Prestetjenesten har fortsatt Ord og Sakrament i sentrum, men fokus ikke er landsbyens «care of souls», men utrustning av hele Gud folk til tjeneste.
- Den pastorale ledelse skal ikke utøves isolert, men i samarbeid med øvrig stab og frivillige ledere, og pastoralt ansvar handler om å utøve kristen innsikt og dømmekraft i dette fellesskap.
- Menighetens liv skal utfoldes i en balanse mellom felles gudstjenestefeiring og næring til tro og vandring for den enkelte i mindre grupper og fellesskap. Noe som også forutsetter at prest og menighetsledere utrustrer nye ledere som følger og veileder mennesker på deres vandring fra begynnende tro til bevisst etterfølgelse av Jesus.
- Det åpner for nye typer menigheter i tillegg til de geografiske, noe som igjen stiller krav til utrustende og samarbeidende ledelse på flere plan.

Et møte med et annet kirkelandskap gir også nye briller til å betrakte eget landskap. Nå er imidlertid situasjonen i vårt land annerledes enn i Den engelske kirke. For det første er tallene for dåp og konfirmasjon mye høyere hos oss, noe som antyder en annerledes folkekirkelig tradisjon. Derne st har vi en langt sterkere legmannstradisjon og en sterkere synodal struktur i vår kirke, noe som allerede gir «det almene prestedømme» større rom. Endelig har våre menigheter jevnt over en bedre bemanning og mer utviklet stabledelse, med de muligheter og utfordringer det medfører for en «samarbeidende ledelse». Ikke desto mindre utfordres jeg til å tenke nytt og anner-

ledes. Glimtene fra engelsk pastoralteologi og kirkeliv avrundes derfor med noen korte kommentarer til vår egen situasjon.

1. Jeg tenker at en ny fokus på dåpen som innlemmelsen i hele Guds folks prestetjeneste og på det almene prestedømme kan bryte ned noen fronter i vår kirketenkning og pastorale refleksjon – mellom fokus på kirkelig bredde eller på det tette trosfellesskap. Nå skal vi kanalisere kraft og ressurser inn i det nye arbeid med dåpsopplæring og transformering: ikke bare som formidling av kunnskap, men som positiv veiledning inn i Jesu etterfølgelse og utrustning til tjeneste i hjem, kirke og samfunn. Her tenker jeg også at den engelske erfaring med prosessorientert evangelisering er viktig for å etablere nye holdninger hos oss: ikke med et krav til «believing and behaving» før en kan tale om «belonging», men med *belonging* først, derne st *believing* og så *behaving*.

2. Med de sterke lekmannstradisjoner på bedehusene og i misjonsorganisasjonene i vårt land, ser jeg en ny fokus på det alminnelige prestedømme som en spore til fornyet samarbeid mellom kirke og bedehus. Bedehusene har gitt rom for et frivillig og lokalt rotfestet lederskap, og her har også de mindre fellesskap og grupper fått rom. I dag trenger vi et samspill som gir rom for en byggende og felles menighetsvisjon, og jeg tenker at enkelte bedehus i fremtiden vil spille en viktig rolle i etablering av nye geografiske menigheter, og når vi også åpner den rigide parokiale struktur for nye typer menigheter.

3. Derne st tenker jeg at den stabsutvikling vi har hatt i våre menigheter har vært en vel-signelse – ikke minst når det gjelder barn og unge, diakoni og kor og musikalsk liv i menighetene. Men denne profesjonalisering må for alle del ikke føre til profesjonskamp i stabene, og til en byråkratisering av menighetenes liv – der det kirkelige tilbud gjør menigheten til en serviceinstitusjon. Tvert imot må målet være at den gode stabsutvikling og bemanning forløser frivillighet og gir rom for frivillig, lagt lederskap i menigheten.

4. Men dette innebærer også at prestens primære ledelses- og arbeidsrelasjon må være i forhold til den lokale menighet, dens råd og ansatte og frivillige medarbeidere. Dette har implikasjoner for den måten vi nå skal

gjennomføre de nye tjenesteordninger. I den senere tid har debatten særlig dreid seg om styringsretten når det gjelder prestens tjeneste i menighet og prosti. Men de nye tjenesteordninger innebærer samtidig at prestegjeldet som tjenesteområde får mindre relevans, mens prestens tilknytningen til sokn eller menighet skal styrkes. Dette må nå også ligge til grunn for implementering av de nye tjenesteordninger og gi fokus for prestens tjeneste og fornyelse av den pastorale ledelse i den lokale menighet.

5. Dermed ser jeg også behov hos oss for et bevisst arbeid med det pastorale lederskap og med den utrustende og samarbeidende ledelsen i menighetene. I vår kirkelige tradisjon har prestens lederansvar med innsikt og dømmekraft for menighetens liv og tjeneste vært tatt for gitt. I dag er dette ikke lenger selv-sagt, og vi trenger på nytt å utvikle det klassiske «discernment» i presters liv og tjeneste.

Noter

- 1 London 2001: Church House Publishing
- 2 London 2002: Church House Publishing
- 3 Jackson, s.80.
- 4 Jackson, s.65.
- 5 Jfr. Kuhrt, s. 113.
- 6 Ministerial strategy for the Willsden Area, 4° December 2002.
- 7 A New Theology of Mission and Ministry, London 1994: SPCK
- 8 R. Greenwood, *Transforming Church. Liberating Structures for Ministry*, London 2002: SPCK; *The Ministry Team Handbook, Local Ministry as Partnership*, London 2000: SPCK.
- 9 Ordination and Leadership in the Local Church, London 1999: Darton, Longman, Todd.
- 10 *Baptism, Eucharist and Ministry*, Geneva 1982: WCC.
- 11 Re-imagining the Church for the 21st Century, London 2002: Darton, Longman, Todd.
- 12 Jackson, s.85

Noen refleksjoner til det nye vigselsritualet

AV SVEINUNG TENNFJORD, VIKARPREST I NIDAROS DOMKIRKE

Det har skjedd en del endringer i det nye vig-selsritualet, og jeg er blant de som er tilfreds med at det gis rom for større medvirkning fra brudefolkene selv. Imidlertid har jeg en refleksjon rundt et tema som er mer aktuelt i vår tid enn tidligere.

Mange ektefolk har enten tidligere ekteskap eller samboerskap bak seg. I mange tilfeller er det også barn fra tidligere forhold. Det slår meg at liturgien i svært begrenset grad avspeiler dette, og jeg undres på om kirken fortsatt har litt vanskelig for å ta inn over seg at livet ikke alltid er A4. Ekteskapsløftene kan se ut til å være tilpasset «idealbrudeparet» som gifter

seg for første gang uten at noen av de har med seg en kompliserende «historie». I de fleste tilfellene er vel dette også tilfellet, men jeg opplever at kirken i vår tid bør ta inn over seg at dette ofte ikke er realitetene. Kirken bør ha rom for livet slik det er, ikke bare slik det ideelt sett skulle være!

La meg ta et eksempel der jeg tar utgangspunkt i at en av brudefolkene har barn fra tidligere ekteskap eller samboerskap. (Problemstillingen vil også utfordre prester som ikke aksepterer gjengifte fordi mange har barn uten å ha vært gift!) Dersom barna er små er det uunngåelig at også en ny partner blir involvert i

disse barnas liv. Bør det ikke i slike tilfeller gis anledning å avspeile dette i liturgien? Jeg mener at det er viktig at kirken bidrar til å skape trygge oppvekstvilkår for barn. Ved å forplikte en stemor/far (for øvrig en benevnelse jeg ikke liker) blir dette tydeliggjort og ikke tildekket slik jeg oppfatter liturgien i dag. *Man sier ikke bare ja til den man gifter seg med. Man sier også ja til å ta ansvar for de barna som tilhører den man gifter seg med!* Dette må naturligvis balanseres opp mot at man ikke blir forelder i juridisk forstand. Poenget er at barna forholder seg til de voksne som de er hos. Dermed er det et stort ansvar å gå inn som ektefelle hos en som har barn fra før. Kanskje kan kirken på denne måten skape refleksjon rundt et tema som fort kan bli vanskelig i et samliv dersom man ikke har snakket om det før situasjonen tilspisser seg. Det er de voksnes ansvar å skape rettferdighet, likebehandling og gode oppvekstvilkår for barna. Dersom man på et tidlig tidspunkt øker foreldrenes bevissthet på dette feltet, kan mange problemer unngås. Barn er et moralsk ansvar for voksne. Jeg mener det er naturlig at kirken bidrar til å øke bevisstheten om dette. Det juridiske ansvaret er det loven som regulerer.

Jeg ser at det i forbønnsleddet gis anledning til å formulere egne bønner der dette anliggendet kan avspeiles, men kanskje kunne noen ha behov for å uttrykke dette enda sterkere ved faktisk å avlegge løfte om å ville bidra til å gi barna en trygg oppvekst. Ville det være mulig å åpne for løftesavleggelse i tillegg til muligheten for å ta med dette i forbønnen?

Kanskje er dette temaet utfordrende for mange. Den berører kanskje noen tabuer omkring foreldre-barn relasjonen. Den berører tema omkring skilsmisse og gjengifte. Kirken må kunne ta innover seg dagens realiteter. Først da kan man bidra til å gi mennesker god og fornuftig livshjelp. Jeg skulle gjerne hørt presters erfaring med slike spørsmål og om det er en aktuell problemstilling. Dette handler om noe mye mer en å gi barna en plass i kirken ved å la de være brudesvenn/pike. Dette har konsekvenser for barnas liv. Er det ikke nettopp hjelp til å leve et ordnet liv som er noe av poenget med ekteskapet? Da bør i så fall alle i husstanden få nytte godt av en slik ordning!

Trykkfeil

Det oppsto dessverre en serie-trykkfeil i Ole Fredrik Kulleruds artikkel «Diaspora & Communio», del III, i LK nr. 10. Fra og med note 5 er det skjedd en forskyvning slik at hovedtekstens note 5 refererer seg til noteapparatets note 6 osv. Vi beklager feilen.

Redaksjonen

FRA BOKFRONTEN

«Who Are the Christians in the Middle East?»

Betty Jane Bailey og J.Martin Bailey
2003 Wm.B. Eerdmanns Publishing Co.
ISBN 0-8028-1020-9

Boka ønsker å være en introduksjon til kirkene i Midt Østen – en appetittvekker. Den er skrevet for et allment publikum – fagfolk vil ha behov for en dypergående analyse.

Forfatterne er to amerikanere som etter eget utsagn «forelsket seg i Midt Østen en gang på slutten av 60-tallet.»

Mange er uvitende om kirkene i Midt Østen og deres liv der i 2000 år.

Det er ikke uten videre enkelt å orientere seg blant kirkene heller, mange av dem er ukjente størrelser for oss der de opererer med østlige, vestlige og koptiske ortodokse, katolske kirker med og uten paver, erkebiskoper eller katolicos, og i tillegg noen få og små protestantiske kirker. Man kan saktens trenge en kortfattet innføring i kirkenes historie og situasjon i dag dersom man skal orientere seg i dette terrenget.

Forfatteren har alliert seg med Middle East Council of Churches (MECC) og vi kan derfor gå ut fra at beskrivelsene som gis, er i pakt med de beskrivelser kirkene gir av seg selv i forbindelse med det økumeniske arbeidet de er en del av.

Boka er delt inn i tre deler: Første del inneholder artikler om kirkene i Midt Østen – bakgrunn, om MECCs arbeid, framtidsutsikter og kirkenes posisjon i spørsmålet om Jerusalems framtid.

Den andre delen er en bibliografisk del med informasjon inkl. navn og adresser til alle kirkene og den tredje delen omtaler forholdet mellom stat og kirke i landene i Midt Østen.

Midt Østen defineres som området fra Tyrkia i nord til Sudan i sør, fra Iran i Øst til Algerie i vest. Det sier seg selv at med så mange land og kirker, står boka i fare for å utdatere seg selv. Navn og nummer skifter, det samme gjør forholdene mellom stat og kirke i de ulike land. Som eksempel kan nevnes forholdene i Irak som har endret seg totalt i løpet av det siste året og med en ny fredsavtale i Sudan vil også situasjonen i dette landet være helt ny og annerledes.

Men uansett gir boka en god innføring i konglomeratet av ulike kirkelige tradisjoner i Midt Østen. På denne måten er det enklere å forstå deres posisjoner både teologisk og politisk i dag.

Kongsvinger, 06.04.2004
Ingrid Vad Nilsen, Prost i Vinger og Odal

Teologi som bilete

– melding av Gunnar Danbolts og Hæge Aasmundtveits bok:

«Vi så hans herlighet»
Av pater Arnfinn Haram OP

Avenir Forlag har gjeve oss ei bok som lyser! Boka lyser i dobbel tyding, fordi ho er ein kommentar og ein meditasjon over ein serie ikonar.

Men boka er meir enn eit ikon-album; kombinert med Danbolts tekstar, vert biletsidene ei fylldig katekisme over det sentrale innhaldet i den kristne trua. Her syner Danbolt ei av sine

sterkaste sider, i tillegg til å vere dyktig fagmann på sitt felt: kunsthistorie. Han er ein verlorientert teolog og, ikkje minst ein stor kommunikator. Som formidlar av kyrkjeleg tradisjonsstoff framstår han i denne boka også som ein veritabel kateket! I sin «katekese» er han sjølvsgagt, som katolikk, forankra i den katolske og ortodokse tradisjonen. Men nettopp fordi det dreiar seg om det fundamentalt «katolske», unngår han konfesjonalistiske markeringar. Det er den allmenkyrkjelege tradisjonen i liturgi og ikonografi som møter lesaren i denne boka.

Boka sin disposisjon fylgjer i hovudsak Kyrkjeåret. Den liturgiske syklusen vert kasta ljøs over av vakkert gjengjevne ikonar, saman med ein mediterande og informativ tekst. Her dreg Danbolt opp frå «djupe» i ikonene dei bibelske og teologiske perspektiva i bildet. Med på kjøpet får vi då med ei innføring i den eksegetiske «metoden» som var dominant i oldkyrkje og mellomalder, og forsåvidt også i nytestamentleg teologi. Teksten vert lesen i tre nivå: Det allegoriske/typologiske (kva skal eg tru på?), det tropologiske (korleis skal eg leve?) og det anagogiske eller himmelske nivået (kva er mi von?). Eller: Eit dogmatisk, eit etisk og eit eskatologisk perspektiv. Dette er noko av eit «evangelium» for ein teolog- og prestegenerasjon som ein sidedig har blitt forma av ein historisk-kritisk eksegeese – med det ofte leie resultat at tekstane vert arkeologiske museums-gjenstandar, utan eigentleg teologisk og kerygmatiske opning. Ikonane er bibelteologi i biletforn.

Eit anna viktig aspekt er at ikonane er meir enn pedagogiske illustrasjonar, «fromme bilete». Ikonane har ein sakramental, ikarnatorisk karakter. Vi kan framstille di guddomlege røyndomane biletleig fordi den usynlege Gud har gjeve seg til kjenne i sitt «bilete», Jesus Kristus, det guddomlege Ordet som vart kjøt. Kyrkja tok i si tid oppgjer med ikonoklastane (biletestormarane) og hevda dei kultiske bileta som ein del av sin ortodoksi, nettopp fordi synet på ikonane røpa synet på det kristologiske dogmet. Det var grunnen for at det kyrkjelege vedtaket i favør av ikonane i austkyrkja vert kalla «ortodoksiens siger» og vert feira som ei stor høgtid.

I ikonene står vi overfor ein representasjon

av den – eller det som vert avbilda. Det finn stad eit møte mellom røyndomen på biletet og den som ser på det. Ja, i røynda er det biletet som ser på oss! Difor det omvendte perspektivet i den ikonografiske biletteknikken. Å stå andsynes ikonene, anten som kontemplativ skoding eller med kroppslege uttrykk for vrydnad og kjærleik (som t d å kysse ikonene), inneber ein dialog eller ein samtale med en himmelske røyndomen.

Danbolt gjev også ei interessant innføring i sjøve den ikonografiske skapingsprosessen. Ein ikon er ikkje eit individuleit kunstverk, som i den moderne kunstforståinga. Det individulle får spele med, men inngår i ein tydeleg tradisjon.

Motivkrinsen er bibelsk-liturgisk og såleis fiksert. Likevel dreiar det seg aldri om å kopiere føreliggjande ikonar, men om ei gjenskaping. Alt dette skjønar vi betre ved å lese Danbolts presentasjon av målarinna bak ikonane i boka; Hæge Aasmundtveit.

Samanhengen mellom det djupt tradisjonsbundne og det like djupt personlege i ikonkunsten kjem her vakkert til uttrykk.

Boka er vakker, også som bokkunst, og vert såleis både i innhald og form ei bok med «utstråling». Ja, boka er verkeleg «anagogisk»; ho fyller lesaren/sjåaren med glede og livsvon, henta opp frå den kristne trua sine djupaste kjelder.

Ved fyrste augnekast kan denne publikasjonen sjå ut som ei av mange velutsyrte «gåvebøker». Det er ho òg, men fyrst og fremst er ho, i den mest eigentlege tydinga, ei teologal bok!

SØNDAGSTEKSTEN

Ernst Modest Herdieckerhoff, Astrid Sætrang Morvik, Kjell A. Skartseterhagen, Hilde Barsnes og Stephen Reid

6. søndag etter pinse (Aposteldagen)

11. juli 2004

Prekentekest: Matteus 16, 13–20

Jeremia 1,4–10; 1. Peter 2, 4–10

1. Provokasjoner:

Det er en underlig opplevelse å stå i Peterskirken når du ikke er romersk katolsk. Hele basilikaen forteller om pavens særstilling som alle kristnes overhode. En enorm kuppel er bygd over det som etter tradisjonen skal være apostelen Peters grav, samt den digre pavetronen. Og i kuppelen står – med store bokstaver på gyllen grunn: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam – Du er Peter og på denne klippen skal jeg bygge min kirke*. Spesielt ville man nok vise kirkene i øst, som lik oss ikke aksepterer pavens herredømme, hvor skapet skal stå, derfor skrev man noe av det samme på gresk i apsisen. Her skulle det ikke herske noen tvil om hvem som sitter med nøkkelmakten!

Dette står altså i en kirke som hovedsakelig ble finansiert gjennom handel med avlatbrev i en tid da apostlenes etterfølgere ikke løste samvittighetene, men bandt dem først og fremst med skremselspropaganda om evig fortapelse. Det kan da umulig være klippen Jesus snakket om. Aldri har jeg følt meg mer knyttet til Martin Luther, aldri har jeg kjent meg mer som protestant.

Men så la protesten seg igjen, for er det så mye bedre hos oss? Har det ikke vært enkelte lutherske høvdinger som har misbrukt nøkkelmakten med samme type skremselspropaganda, og det som verre er – helt til våre dager? Det må da tross alt være bedre å for-

holde seg til bare én pave. Og han har styrer etter klare regler. Han er forutsigbar, det er ikke alle våre «paver». Noe av det som har gjort mest inntrykk på meg i tjenesten min, er samtaler med mennesker der troen nærmest har blitt knekt gjennom lokale «pavers» åndelige overtramp. Hvem eller hva er denne klippen som Jesus snakker om?

2. Dagen:

Kirken minnes sine lærere og deres lære. Aposteldagen har sin opprinnelse fra dagen som tradisjonelt var viet Apostlene Peter og Paulus, 29. Juni. Senere ble dagen brukt til minne om alle som har viet og fremdeles vier sitt liv til å forkynne om Jesus og bygge hans kirke på jorden.

Apostel (fra apostellein – sende ut) er en utsending, en ambassadør for Gud. I de andre lesningene møter vi Guds utsending Jeremia (Jer.1, 4–10), og vi oppfordres selv til å være utsendinger og «levende steiner» i Guds kirke (1.P.2,4–10). Kollektbønnen retter fokus mot oss som Guds utsendinger i dag: «Hjelp oss alle å tjene deg med våre nådegaver og evner, så vi sammen kan bygge vår menighet på den ene sanne grunnvoll, Jesus Kristus»

3. Rammen:

Matteusevangeliet har kommet til et avgjørende punkt: Etter at Jesus presenterte Guds rike gjennom en programmatisk tale (bergpreken, kap 5–7), er han i Galilea og vitner offentlig, i ord og gjerning om Guds herredømme og himlenes kongerike (kap 8–15). Etter en dialog med fariseere trekker Jesus og disiplene seg nå tilbake. Det følger en samtale med disiplene, samt Peters bekjennelse (16,5–20). Med

Jesu ord om sin lidelse og død begynner så en ny hoveddel, som kan kalles: Veien til Jerusalem (16,21–25,46). Peter er sentral i denne overgangen. På vegne av disiplene trekker han konklusjonen etter Jesu gjerning i Galilea: Han bekjenner Jesu guddommelighet, og Jesus svarer med å bekjenner seg til ham.

4. Teksten:

Et blikk på de synoptiske parallelltekstene avslører at Matteus her knytter fortellingen om Peters bekjennelse sammen med særstoff: Jesu løfte til Peter. Vi støter ikke på større tekst-kritiske problemer.

13. Jesus befinner seg nå helt nord i landet, borte fra allfarvei. Cesarea Filippi, som ikke må forveksles med sin navnesøster ved havet (Apg.23), ligger ved fjellet Hermon, nær kilden til Jordan. Et ordspill innleder perikopen, Jesus spør disiplene om hva mennesker tenker om menneskesønnen.

14. Og som alltid finnes det flere meninger i folket. Svarene har likevel én ting felles: de gir et eskatologisk perspektiv. Johannes forkynte endetiden, Elia er den som skal komme ved tidens slutt (Mal.3,1.23f). For Jeremia sin del må vi gå til de apokryfe skriftene (2. Makk15,12ff), men også han knyttes til endetiden.

15f. Nå handler det ikke om Gallup lenger, Jesus retter spørsmålet direkte til disiplene. Denne situasjonen krever en bekjennelse. Og den kommer Peter med på vegne av disiplene. Lk og Mk bruker bare «Kristus» mens Matt føyer til attributtet, «den levende Guds sønn». Han gjentar det alle disipler har sagt før, da Jesus kom inn i båten etter å ha gått på vannet (14,33), og det som hele kirken har som sin bekjennelse.

17. Jesu svar er en saligprisning. Salig er den som bekjenner seg til Jesus, Guds sønn. Peter har en spesiell posisjon blant disiplene og senere i den første kirken. Men også saligprisningen er bare en gjentakelse av noe som ble sagt til alle disipler før (13,16). Den må sees i sammenheng med bekjennelsen som nettopp er blitt sagt. Så følger en tillitserklæring og en oppgave.

18. Det hele tar utgangspunkt i et arameisk ordspill som ikke lar seg gjennomføre i alle språk, men det går på et vis på gresk:

petros/petra. Peters navn – han har fått det for lenge siden (4,18) – tolkes nå. Peter er klippen, han får altså en bærende rolle i Jesu kirke. Blant de første kristne var det vanlig å sammenligne de troendes felleskap med en bygning (se dagens epistel). Også kirken trenger et trygt fundament (7,24f). Denne klippen er sterkere enn portene til Hades (hebr. Gehenna). Hades står som bildet for døden. Men døden er overvunnet av Jesus. Dermed er Kristus selv den egentlige klippen.

19. Jesus forkynner himlenes kongerike. Det gjør han i ord og gjerning. Nå – like før han vitner om sin lidelse og død – overgir han nøklene til dette kongerike til Peter, som dermed blir en slags forvalter eller administrerende direktør. Han har autoritet over Jesu bygning, men denne autoriteten bygger på Jesu herredømme og er gitt til den jordiske Peter.

Hva er så nøklens funksjon? En skulle forvente at de låser og åpner. Istedenfor taler Jesus om «binde» og «løse». Etter rabbinsk tradisjon har dette med forbud og tillatelse å gjøre. Den som binder og løser er dommer i teologiske stridsspørsmål. Dette blir enda mer tydelig i 18,18 der binde- og løse makten gis til alle disipler. I 23,13 anklager Jesus de skriftlærde for å lukke himlenes kongerike for folk. Peters oppgave blir derimot å åpne himmelen for alle som stoler på Jesus.

20. Matteus returnerer nå til synoptisk fellesstoff. Kunnskapen om at Jesus er Messias er forbeholdt de troende – en erfaring som kirken har gjort gjennom hele historien: Mange vet om Jesus, menneskene ser i ham en stor historisk skikkelse, men bare de troende vet hat han er Kristus, den levende Guds sønn.

5. Fundamentet:

Uten tvil har Peter fått en spesiell oppgave av Jesus. Etter Matteus er han klippe og siste instans. Blant de første kristne hadde han en fremragende posisjon, men var langt fra uomstridt. Paulus var i klammeri med ham (Gal 2). Lukas fremhever spesielt Jakob, Herrens bror (Apg15), og Johannes forteller om den disippelen som Jesus hadde kjær. Hvem av dem som i realitet hadde mest å si, er vanskelig å bedømme. Men bekjennelsen til Jesus som Mesias og verdens redningsmann sies av alle

disipler (14,33), og alle prises salig (13,16), alle får del i binde- og løse makten (18,18). Alles autoritet står og faller med bekjennelsen til Jesus som Messias. Dermed er det Jesus og den apostoliske læren som danner fundamentet for kirken. Likevel trenger kirken ledere til en hver tid. Men lederne skal prøves ved hjelp av dette fundamentet. En leder – det være seg pave, biskop eller for den saks skyld lokal indremisjons-høvding – som driver med maktpolitikk og/eller hersketeknikk istedenfor omsorgsfullt å være menighetens hyrde og veileder, står ikke på fundamentet lenger. Da nytter det heller ikke å «pynte» sine ord med bibelvers. Det er ikke mulig at noen er klippe uten å være rotfestet i grunnfjellet – Kristus og apostlenes lære.

Det at Peter er utvalgt til å være denne klippen forteller heller at Jesus bevisst ønsker å bygge sin kirke på vanlige mennesker. Han bygde sin kirke der til tross for sviket som Peter viste. Kirkens klippe skal ikke være prektig eller plettfri. Den skal stå på grunnfjellet og den skal være nær folk.

Et salmeforslag til slutt:

179
203
564
542
467 (eventuelt bare 1,4–6)
654
537

**ERNST MODEST
HERDIECKERHOFF**
sokneprest i Skårer

7. søndag etter pinse

18. juli 2004

Prekentekest: Jos 24,19–24

1 Pet 1,15–21; Matt 16,24–27

Å betvinge Den onde

La denne merkelige overskrift være innsteget i dagens tekst. Har du noen gang sett en ildsprutende drage som kjemper frenetisk mot en usynlig overmakt som bare så vidt klarer å holde udyret nede?

De demoniske uhyrene har vi møtt i moderne eventyr som «Ringenes Herre» og «Harry Potter» hvor middelalderens heltesagn har fått sin renessanse. Kampen mellom det onde og det gode personifiseres og ikles kjød: Den gode helt har nok å gjøre i kampen mot monstre. Dette er velkjent for den oppvoksende generasjon – lysår unna de eventyr vi vokste opp med, der vi boltret oss sammen med Mormor og de åtte ungene og Emil i Lønneberget.

Nå er tiden kommet for endetidseventyrene – den ekstreme kampen for å betvinge ondskapen.

Det er en gammel historie med opphav i urhistorien og videreutviklet i historisk tid, f.eks her, i Josvaboken. Den klassiske trekanten er tilstede: Gud – mennesket – Den onde, og nok en gang settes mennesket på prøve: Hva velger du, menneske?

Til teksten

De gode hjelpere; 1 Peter og Matteus

Et par kommentarer til lesetekstene: Hvis vi blir i bildet ovenfor; Den onde personifisert som en ildsprutende drage – hva kan vi gjøre for å betvinge den, vinne over den? Finnes det en helt som kan drepe den en gang for alle?

I Peter er den første gode hjelper: «Dere vet at det ikke var med forgjengelige ting, med sølv eller gull, dere ble kjøpt fri fra det tomme livet dere arvet fra fedrene; det var med Kristi dyrebare blod, blodet av et lam uten feil og lyte.» I mytenes verden passer dette godt: Det eneste som kan tilfredsstille dragens begjær er blodet til et lam uten feil og lyte.

Dør dragen? Jeg er redd den bare er halv-død. Fortsatt rister kroppen i krampetrekinger, iblant stikker den hodet opp og skriker stygt. Fortsatt er den ute etter blod, kristen-

mannsblod. Finnes det noen beskyttelse? Nå er det Matteus som kommer oss til unnsetning: «Den som vil følge etter meg, må fornekte seg selv, og ta sitt kors opp og følge meg. For den som vil berge sitt liv, skal miste det. Men den som mister sitt liv for min skyld, han skal finne det.» Korset er altså den eneste beskyttelse. Vi tegnes med det i dåpen til et vitnesbyrd om vår tilhørighet, men skal vi være sikre på å slippe unna Den onde, må vi selv ta det opp og bære det. Jeg må tilegne meg Kristi offer, akseptere det og gjøre det til mitt eget. Bare da berger jeg livet.

Pakten

Helge S. Kvanvigs «Et ord har slått ned i Israel» (1981) er fortsatt spennende lesning. Her er det mye interessant å gripe fatt i, ja, den gammeltestamentlige teksten viser seg å være rent oppbyggelig! La oss ta en liten repetisjon av omstendighetene:

Den gamle lederen Josva har for siste gang samlet folket ved Sikem, et gammelt kultsted for kanaanitisk religion. Vi er ved overgangen landnåmstid – dommertid, ca 1210 f. Kr. Vår tekst gjenspeiler et paktsritual som endte i reisingen av en paktsstein. Gjennom pakten forplikter folket seg på å tjene Jahve alene, til tross for at det som bofast folk kan være fristende å dyrke kulturlandets guder. Steinen skal minne folket om deres eget valg og holde dem fast i forpliktelsen på loven. Lignende tekster finner vi interessant nok ved flere overgangsperioder i folkets tidligere historie. I dette tilfellet har Israel fått landet i eie. Vil det så lyde Ham som skjenket folket landet? (Kvanvig, s. 97)

Forfatter og siktemål

Josva-boken er en del av det deuteronomistiske historieverk (Josva-2 Kong) som ble ferdig redigert av levittiske prester under eksiltiden. Disse beskriver blant annet funnet av en lovbook i Jerusalem i 622 – en lovbook som kan identifiseres med grunnstammen av 5. Mosebok. Denne ble trolig skrevet i første halvdel av 600-tallet av levittiske prester som hadde flyktet til Sørriket da Nordriket falt i 721. Den nære sammenhengen i språk og teologi mellom 5. Mosebok og vår tekst, tyder det på at disse skriftene er forfattet omtrent samtidig.

Forfatterne i denne deuteronomistiske bevegelse ville vise sammenhengen mellom det å følge Guds lov, holde seg til Jahve og bli velsignet, eller å forkaste Guds lov, tjene fremmede guder og gå til grunne. I Josva 24 vil en se at forfatteren ønsker å formidle et budskap om hva pakten innebærer. Som ramme bruker hun historien om Josva og paktsslutningen i Sikem. Teksten er med andre ord mer enn et historisk referat, det er forkynnelse.

Gave – valg – tjeneste

Som alltid anbefales det å lese teksten i sin sammenheng, altså hele kapittel 24. Josvas tale starter med et tilbakeblikk på historien om hvordan Jahve har gitt folket landet som en gave. Med dette vil han berede grunnen for at folket skal kunne gjøre det rette valg, m.a.o. å ta imot Jahve, frasi seg andre guder og tjene Ham alene. Vår teks starter med en advarsel; folket vil ikke klare å tjene Jahve, og Josva advarer folket med Jahves hellighet og nidkjærhet: Ingen over, ingen ved siden!

Folket insisterer imidlertid på at de vil tjene Jahve. Å tjene betyr i denne sammenheng det samme som når vi sier at vi tror på Gud, men uttrykket tjene er mye bedre! Det handler om å ha et helhetlig engasjement, at man sier helhjertet ja til Jahve som Herre og trofast lever i Hans tjeneste. Så oppfordres folket til å bøye sine hjerter til Herren – et vakkert uttrykk som vi forstår fordi den hebraiske antropologien er blitt vår gjennom flere tusen års virkningshistorie: Når våre hjerter er med, betyr det at man ikke bare kvitter seg med gudebilder av fremmede guder, men at man også i sitt hjerte vender seg til Herren – fullt og helt.

Til prekenen

Gaven – valget – tjenesten – pakten

Når man ser bakover i historien er det ikke vanskelig å spå! Når forfatteren lar Josva spå at folket ikke ville make å tjene Herren, er 600 år gått og historiens fasit er kjent. Forfatteren forstod neppe at teksten også varslet et nytt rikes komme, muligheten for mennesker til å gjøre et nytt valg, motta en ny sjanse til helhjertet tjeneste og til sist; akseptere en ny pakt. Det er dette min preken 7. søndag etter pinse skal handle om. Midt i den søvnige fellesferien skal vi få møte ildsprutende drager, stor

dramatikk og en predikant som stadig vender tilbake til spørsmålet: Hva velger du, menneske?

1. Gaven: Gud har gitt oss det lovede landet. Gjennom en kamp på liv og død har han vunnet over Den onde. Lammets blod er utøst. Monsteret er lagt i lenker. Nå er veien banet inn til Guds rike. Første spørsmål: Hvor går du nå, menneske? Vil du ha det lovede landet? Våger du deg innenfor?

2. Valget: Ja, for valget er ditt. Du bestemmer selv hvor du går. Kanskje er det lettest å holde seg til de «guder» som menneskene omkring deg dyrker. Særlig i et land som er så løfterik som ditt; – holder du deg til det som gjør livet lett å leve? Følger du den brede vei? (Det finnes så mange metaforer, kunsten er å velge noen som treffer...!)

Jeg nevnte innledningsvis kampen mellom det onde og det gode som barn og ungdom i dag vokser opp med gjennom eventyr som «Ringenes Herre» og «Harry Potter». I en kronikk i Vårt Land 24. mai, skriver Johan Mjønnes om Harry Potter som messias: I J.K. Rowlings fantasiunivers finnes ingen Gud som avgjør skjebnen, bare kampen mellom gode og onde krefter. Harry Potter har overnaturlige krefter som han fikk da den onde Voldemort prøvde å drepe ham som uskyldig spedbarn. Harry kan selv bestemme hvordan han vil bruke kreftene sine. Han velger det gode. – Det er hva du velger som sier hvem du er, ikke hvilke evner du har, sier Professor Humlesnurr. På samme måte kan vi velge om vi vil følge Jesus eller la oss føre med i strømmen av de krefter som virker destruktivt i verden i dag. Det er vårt valg som sier om vi vil være disipler, ikke våre evner eller ressurser.

3. Tjenesten: Kampen mot det onde er ikke over. Dragen kjemper fortsatt for å komme løs og sluke oss. I Astrid Lindgrens eventyrverden «Nangijala» i romanen «Brødrene Løvehjerte,» fantes også en drage; Katla i Katlahulen. Hvis en flamme fra henne streifet et menneske, ble det først lammet. Deretter ville det dø. Å bli lammet er en metafor som er aktuell hele tiden. I vår sammenheng handler det om å bli følelsesløs overfor andres lidelse. Når vi eksponeres for for mye vold, kan vi komme til å bli kyniske. I stedet for å ile de nødstedte til unnsetning, skrur vi bare av Tv-en. Lammelsen er

et forvarsel om døden; den åndelige og den evige. Hva kan beskytte oss? Israelsfolket valgte tjenesten for Herren, skilte seg med de fremmede gudene og bøyde hjertene til Herren. Vårt valg er å søke inn under korset og gjøre det til vårt. Den som skal berge livet må ta sitt kors opp.

4. Pakten: En paktslutning mellom Gud og mennesker kan skje på to måter: Enten forplikter Gud menneskene på loven slik det skjedde ved Sikem – en lovpakt. Eller Gud forplikter seg selv ved å gi et løfte. I den nye pakt er det dette som skjer: Menneskene som ikke klarte å holde lovpakten, blir reddet av en løftespakt. Jesus oppretter den nye pakt i sitt eget blod. Der den gamle måten å opprette en pakt på foregikk ved at partene gikk mellom to deler av et dyr, velger nå Jesus å dele et brød i to; «mitt legeme som gis for dere.» Når vi tar imot brød og vin, aksepterer vi dermed den pakt Gud har gjort med menneskeheten gjennom Jesu legeme og blod. Gud har forpliktet seg til å frelse oss gjennom den. Hva velger du, menneske?

ASTRID SÆTRANG MORVIK
kapellan i Lunner

8. søndag etter pinse 2004

25. juli 2004

Prekatekst: Matt 10,28–31

Jakob Våthatts dag

8. søndag etter pinse faller i år på dagen til den hellige Jakob, på spansk Sant Iago og på godt gammelt norsk «Jakob Våthatt» – det er 25. juli. Det er jubelår i den katolske kirke hver gang datoen faller på en søndag som i år. Langt flere pilegrimer enn vanlig valfarter til Santiago de Compostella enn vanlig er, og paven vil gjeste byen hvis han kan. En gudstjeneste og preken som vil være innstilt på økumenisk frekvens skulle ta hensyn til dette. Skjebnet til Jakob er imidlertid et spennende perspektiv inn i teksten som står i en utsendelsestale til disiplene der forfølgelse er ett av temaene. Før jeg begynner på den vil jeg derfor «presentere» Jakob den hellige (kort):

Jakob den eldre, var den ene av de to sebedeussønnene i disippelflokken (bror av Johannes), og var den første av Herrens apostler som ble martyrt. Han ble halshogd under kong Herodes Agrippa og hendelsen står omtalt i Apostlenes gjerninger (12,2). Legendematerialet om Jakob sier at han før sin død hadde vært på den iberiske halvøy og forkynt evangeliet der og at hans legeme derfor blir ført dit og gravlagt på stedet lokalisert som «stjernemarken» «compostella» i Galicia, nordvest i Spania. Dette er høyt usikkert, men en tradisjon fra middelalderen som ga næring i kampen mot maurerne. Merk for øvrig at Snorre forteller i sin Magnussønnes saga med skaldesitat om pilegrimskongen Sigurd Jorsalfar at han, «*folkekongen som rådde for rike, gjevest på jorden, i Jakobsland sitt tilhold tok så neste vinter!*» (avsnitt 4). Jakob er pilegrimenes helgen. Attributtet hatten blir våt på den lange vandring: Våthatt!

Sammenhengen

Teksten står i en del av Matteusevangeliets lange beretning om Jesu virke i Galilea (4,12–18,35) som vi kan kalle (etter N.A.Dahl) «Jesus, folket og disiplene» (9,35–13,52) og er i denne delen en sekvens av Jesu utsendelsestale (9,35–11,1). Vi bør, i forberedelsen, derfor ta oss tid til å lese hele talen i sammenheng, d.v.s. 10,5–42.

Noen av punktene i talen er: Disiplene sendes til de fortapte i Israels hus (ikke samaritanerne). Oppdraget er frimodig å forkynne gudsríkets nærhet og ledsage det med sterke tegn. Disiplene vil møte motstand – men Ånden skal gi dem det rette å si.

I denne sammenhengen kommer vår tekst. Disiplene motstandere kan bare slå legemet i hjel – ikke sjelen. Det gjelder videre å kjennes ved Jesus her for at han skal vedkjenne seg oss hos Gud. Disiplene må bære sitt kors. Vi merker at mye urkkelig bitter erfaring skinner igjennom i Matteus sin gjengivelse.

Teksten

Det onde og det vonde.

Min etikklærer Axel Smith sa en gang «det er forskjell på det Onde og det Vonde». Det onde skjer «mot oss» – og er vilje. «Det vonde» skjer «med oss» og er skjebne. Halshogging (Jakob) eller naboens baktalelse er «det onde». Brannen eller sykdommen er «det vonde». I all sin skjematisk forenkling tror jeg at dette kan være et nyttig inngangsperspektiv på teksten.

Denne teksten er nemlig ofte løftet ut av sitt «Sitz im Leben», nemlig konteksten «disiplene må møte menneskers ondskap» og over til en annen kontekst «vi mennesker generelt og vår erfaring med det vonde». En slik utvidelse utdypet, ikke utvisker, innholdet.

Vers 28: De onde mennesker kan drepe legemet men ikke sjelen, menneskets egentlige jeg, dets vesen – dets liv. Bare Gud rår over den. Dette sies som en trøst, en forsikring i teksten. Vi skal imidlertid frykte Gud som har makt til å ødelegge både sjel og legeme i Gehenna.

Versene 29–31: Sammenligningsgrunnlaget er spurver som er ubetydelige, levende vesener. Du får to spurver for en skilling. De er fattigmannskost (som mat ble de solgt) som når folk her i landet fanget trost i snare til matauk. Så sammenlignes vi og vårt verd med spurvens – når Gud er med selv når en spurv faller til jorden (når en trost går i snaren, ei av tusener av sild i nota) hvor mye mer verdt er ikke da Jesu disipler – som sendes ut med selveste himmelriket i sin bagasje. Ja, hvert hår på hodet er nummerert (slik kan det direkte oversettes «*pasai aritmæmenai eisin*»). Gud kan sin aritmetikk!

Teksten sier Gud er nitidig involvert i absolutt alt som skjer – mye mer enn vi tror. Derfor er han også nær der hvor vi tolker hendelser som tegn på Guds fravær. Han er med – i alt det ubetydelige – og derfor – desto mer – i alt det betydelige. Vi er mer verdt enn mange spurver.

Prekenidéer:

Hovedide: Jakob Våthatt!

Vi sendes ut – vi skal bringe gudsriket nær til menneskene. Vi er vandrere og tilhører Veien. På pilegrimsferden har vi Guds omsorg med oss – han har telt våre hår og våre sener, han kjenner hver celle og hver nerve.

Apostelen Jakob er pilegrimenes helgen og han har sine helgenattributter. En preken kan gjerne anskueliggjøre Guds omsorg, at Gud er med, ved å bruke apostelens attributter. Slik ombinerer man teksten og dagen – i en spennende og økumenisk preken. Vil du anskueliggjøre med et bilde, finnes flere på internett, ikke minst på vestfronten av Nidarosdomen (www.nidarosdomen.no).

Sko:

Skoene er symbolet på oppbrudd. Som utsendte med himmelriket må vi gjøre oppbrudd fra våre forsteinede liv og den oska vi sitter og graver i. Vi må gjøre oppbrudd og hive oss ut i eventyret. Skoens står i gangen og kaller oss ut til tjeneste. I gudstjenesten markeres dette oppbruddet ved syndsbejnelsen – så kan vi vandre videre i liturgien: «Så går vi frimodig til tjenesten inn...

Stav:

... i ly av din utstrakte arm». Han som sender oss ut blant ulver – er den som er med oss alle dager. Staven er symbolet på Jesus den gode hyrden og hans utstrakte arm. Han leder sine til hvilens vann. Hånd i hånd går vi med staven vår vandring. Ånd i ånd vandrer vi med den hellige mot det hellige og de hellige. Helbredelse følger i disiplenes spor. Staven er også symbol på et våpen – pilegrimen må verge seg mot ulvene – men ikke stride i egen makt men ved Guds ånd. Troen er strid. Vandringen er troens vandring. «Tro det når...

Våthatt og kjortel:

... stormvind herjer» Pilegrimsapostelens kjortel og hatt er symboler på Guds beskyttelse. Kjortelen dekker legemet – mitt fysiske vesen.

Gud vet alt om meg og min kropp, mine hår er talt. De som vil ødelegge kroppen kan allikevel ikke ødelegge sjelen. Våthatten er symbolet på det. Den peker på beskyttelsen av tro og tanke. Troen må kjempe mot vantroen og tanken kan komme på avveie og spinne et nett som fanger. Gud vil bevare sine utsendte. Jakob ble halshogd og fikk «fri hals» = frelse. Helgenens død ble regnet som hans fødsel til evigheten. Vår helgendag er vår dåpsdag da vi ble forent med Jesus i hans død og i hans oppstandelse. Han bevarer vår utgang og vår inngang fra nå og til evig tid. Dåpslua er våthatten!!

Skreppa:

Rundt skulderen har apostelpilegrimen ei lita skreppa. Det vi bærer på skal ikke veie mye. De tunge byrdene skal vi legge igjen hos Jesus. Låsen er åpen. Pilegrimen må ta imot hjelp fra gode hjelpere, gode byer, gode hjem og selv gi det han og hun har fått for intet. Disippelen må være villig til å dele – ikke være gjerrig. Disippelen må være villig til å ta imot – ikke være stolt. Begge deler er like galt. Den åpne skreppa er et evangelium. Skreppa inneholder nemlig Guds ord! Livets brød! Det som kommer fra Gud blir mer når det deles! Del! Ta imot!

Kappe:

Over skulderen har Jakob ei kappe. Den er noen nummer for stor. Den er symbolet på Guds kjærlighet. Den er større enn meg og min kjærlighet. Med den kan jeg dekke meg selv og andre. Disippelens sendes ut med Guds kjærlighet over skuldra – og er kalt til å dele denne med de han møter på sin vei. Pilegrimens hender velsigner og ønsker Guds fred. Noen vil avvise den – noen vil kjempe imot den og forfølge dens bærer.

Andre ideer:

Du, en i mengden:

Hvert menneske er unikt og har uendelig verdi. Du er som menneske en av flere milliarder – men i Guds univers er du en som Jesus har gitt sitt liv for. Hvert menneske har sin skjebne – vi er unike – ingen er like – men alle er like mye verdt.

Du duger:

Si ikke at du ikke duger. Du er mer verdt enn mange spurver. Du kan bringe himmelriket nær til menneskene. Si ikke at du er ung –

dum – arbeidsledig – utbrent – uten evner og anlegg – uten talemåter – uten inspirasjon – eller annet som du føler støter deg utenfor= «gehenna». Gud gir deg oppdraget. Gå! En vågal ide! (Nei, dette går vel ikke an). Prekmenteksten er en del av en utsendelsestale. Går det an å lese prementeksten fra prekestolen i sin tid og vente med prekenen til etter velsignelsen der vi ellers sier «Gå i fred – tjen Herren med glede! ?

Salmer:

247 «Hen over et jord et pilgrimstog» fanger inn pilegrimsaspektet på Jakobsdagen.

454 «Ikke en spurv til jorden» lager en preken over teksten.

490 «Blott en dag» – hjelper oss til å dvele ved løftet som teksten uttrykker om Guds omsorg. Siden prementeksten står i en utsendelsestale til disiplene kan salmeseddelen godt utfylles med noen salmer om lydighet og etterfølgelse, for eksempel:

415 «Du Far og Herre, du som rår» – Ja, det er Gud som rår!

416 «Alltid freidig» og aldri redd for mørkets makt.

Signa tur!

KJELL A. SKARTSETERHAGEN
sokneprest i Nittedal

Olavsdagen (Olsok)

29. juli 2004

Preiketekst: Luk. 22:24–27

Salme 33:12–22; Efesarane 2:11–14

Olsok

Er ein historisk dag og det er knytta mange forteljingar opp til Olav den Heilage. Kva med å knytte saman bibelforteljingane med forteljinga om Olav og legge det heile opp som ei pilegrimsreise både i norsk og bibelsk tradisjon.

Olav den Heilage sin minnedag!

Det er Olavsdagen, eller Olsok. Det er mange som gjennom tidene har reist på pilegrimsreise til Nidaros, på grunn av heilage Olav. Kva med å dra på vår eiga pilegrimsreise denne dagen!

Ein pilegrim er ein vandrar på veg mot eit heilagt mål. Vi skal dra ut på ei reise i Olav den Heilage sine fotspor mot eit heilagt mål.

I 995 kom det ein gut til verda i Gudbrandsdalen, han fekk namnet Olav Haraldsson. Far hans var også viking og døydde medan Olav enno var i mors mage. 12 år gamal drog han på sitt første vikingtokt. Han var ikkje gamle karen, hjerte hans banka nok litt ekstra fort når han klatra om bord i båten for å reise av garde. No skulle han gå i faren sine fotspor.

I mange år reiste han rundt og dreiv med plyndring, kriging og herjing. Han reiste både i England og rundt Østerssjøen, og opplevde både nederlag og sigrar, men skaffa seg etterkvart masse gods og rikdom. Kanskje blei han litt trøtt av all denne reisinga og herjinga, i alle fall fann han ut at han skulle tilby sine tenester for Hertug Richard den II av Normandie ein periode.

Slik gjekk det til at Olav vart værande i Normandie i Frankrike som gjest over vinteren, nærmare bestemt i Rouen. Han brukte tida si godt her og mellom anna lærte om korleis Karl den Store bygde opp og organiserte riket sitt. Karl den store vart den norske vikingen Olav, sitt store forbilde.

Men opphaldet i Rouen skulle få andre konsekvensar for Olav også. Hertugen Richard og hans menn, gjekk ofte til messe. Olav vart med dei. Det var her Olav møtte Kristus og kristendommen og i løpet av vinteren let Olav seg døype, og vart ein kristen mann.

Og han reiste derifrå overbevist om at kristendommen var den riktige religion for seg og for Noreg. Og kanskje hørde han teksten som er preiketekst på ein av messene han var på i Frankrike.

Kva vil det seie å vere ein god leiar?

Eg ser for meg at læresveinane sit og diskutere i fred og ro om laust og fast og så kjem dei inn på temaet om leiarskap og kven som skal vere den fremste leiaren mellom dei, kven er det som skal reknast for å vere størst! Då får debatten ein heilt annan tone, då vert det diskusjonen nokså oppheta og ampere.

Vi blir vitne til ein god gammaldags makt-kamp og dessverre også ikkje berre gammaldags. Ein god leiar får fram det beste i sine medarbeidarar, ein god leiar er ikkje berre oppteken av å vinne makt og posisjon for makta og posisjonen sin del. Dette veit dei fleste av oss, og lette visste nok læresveinane også når det kom il stykke, men likevel vart dei fanga inn i makt-kampen. Læresveinane hadde jo verkeleg opplevd å gå saman med ein god leiar, ein som var ute etter heilt andre ting enn makt og posisjon.

Maktpøkelse er farlege. Jesus beskriv nok ein gong for oss kva ein god leiar er, kva som gjer eit menneske stort, nemleg sunn og god ydmykheit. Ikkje å vere audmjuk på ein slik måte at ein ber om unnskyldning for å vere til, men sunn og trygg ydmykheit. Der ein erkjenner andre retten til å vekse og utvikle seg, der det å vere på laget, det å gjere noko saman er viktigare enn kven som får æra for det. Den største skal vere som den yngste og styraen som tenaren.

Kven er størst?

Preiketeksten står som ein del av Jesu avskjed-sord til læresveinane og til kyrkja. Teksten er i stor grad unikt Lukasmateriale, men det finnast nokon parallellar i tekstane i Mark. 10:42-45 og Matt. 19:28. Temaet blir reist i forhold til kven som skal ha autoritet når Jesus ikkje lenger er mellom dei. Markus har plassert dette temaet medan Jesus er på reise, medan Lukas plasserer det i avskjedstalen til læresveinane og brukar biletet om det å vere tenar som vi også finn brukt i Lukas 12:35-48; 17:7-10 og 19:11-27.

I vers 26 er ordet leiar eller gresk hegoumenos brukt. Det kan vere at det er ein referanse til

kyrkjeleiarar, sjå Acta 15:22 og Hebr. 13:7,17 og 24. Ein kryssreferanse til 12:37 verkar derimot nokså klar. « Sæle er dei tenarar som Herren finn vakande når han kjem! Sanneleg, det seier eg dykk: Han skal spenne beltet om livet og føre dei til bords og sjølv gå fram og tena dei.» Herren er den som tener. På mange måtar kan ein seie at dette kunne høyre meir heime i Joh. 13:1-21 etter at Jesus hadde vaska læresveinane sine føter. Men hos Lukas derimot er det ikkje bokstaveleg knytta opp mot konteksten, men er kristologisk i stor grad del av ein kontekst som legg vekt på Jesu betydning som frelsar for andre menneske, Lukas 22:19-20, «...min lekam som er gjeven for dykk.»

Leiarar skal ha Jesu leiarstil som førebilete, leiarar er kalla til sjølvverkjenning og har ei forpliktning til å sjå at dei talent dei har fått til å vere leiarar er gitt dei frå Skaparen, for å lette byrder for menneske som er undertrykte på forskjellig vis, og har det vondt, og å sette menneske fri. Den største er som ein tenar for andre. Ein som set menneske fri.

Preika

Eg har to forslag til preikeskisser. Anten kan ein velje å preike over Lukasteksten og dei tema som ligg i den.

Kven er størst?

Kva er ein god leiar?

– sunn ydmykheit

Jesus som førebilete

Kva vil det seie å gjennom sitt leiarskap kunne sette menneske fri?

Ein annan måte er å knytte an til at Olsok er Olav den Heilage sin minne-dag og bruke historia om han som ramme, og flette Lukasteksten sine tema og utfordringar inn i historia som refleksjon over Olav den Heilage sitt liv og betydning, kven han var som leiar, og korleis verka Gud gjennom livet hans og ikkje minst etterpå.

Her er eit vidare riss av hans liv og nokre tankar rundt det: Sælt eller lukkeleg er det folk som har Herren til Gud, står det i Salme 33. Eg trur at det var noko av Olavs visjon. Kristendommen kom til Noreg allereie på 800-talet, så truleg var dei fleste nordmenn kristne når Olav kom tilbake og vart konge i 1015. Men han hadde ein visjon om å samle Noreg til eit

rike, til ein kristen nasjon, med kristne lover. I mange år var han ein suksessrik konge. Men frå midten av 1020-åra vart det annleis. Knut den mektige i Danmark/Noreg dreiv å knytte til seg, eller kjøpte seg alliansepartnarar blant Olav sine motstandarar i Noreg, ladejarleslekta. Olav måtte flykte til Russland. Så hausten 1029 druknar den siste ladejarlen og Olav ser sitt snitt til å kome tilbake til Noreg og ta kongsmakta. I 1030 legg han i veg mot Noreg og Stiklestad, der det skjebnesvangre slaget skulle stå. Men ein stor bondehær samla seg mot kongen, korfor veit vi ikkje sikkert, men Olav hadde godt brutalt fram mange stader og skaffa seg uvenner på den måten, pluss at Knut den mektige i Danmark/England hadde betalt mange godt for deira lojalitet og Olav fall i slaget av tre sår.

Så skulle ein tru at historia var slutt med det. Olav døydde, og sigerherrane skreiv historia slik det alltid brukar å vere. Men, det vart ikkje slik denne gongen og det er kanskje noko av det mest interessante.

Sjølv om Olav tapte slaget vart kongedømet meir eller mindre akseptert av folk etter 1030, merkeleg nok. Så er det ikkje for ingen ting at slaget på Stiklestad har fått slik merksemd i historia som de har fått. For det skjedde noko her, noko som stod utanfor både Olav og bondehæren si makt. Eit skilje...

Olav vart gravlagt på ein hemmeleg stad av nokon av hans menn. Og historien fortel at det skjer merkeleg ting og mirakel rundt Olavs lik og gravstad. Fiendane hans trekk seg og seier at det var galt å drepe Olav. Biskop Grimkjell blir bedt om å komme til Trondheim for å gjere Olav Haraldsson til helgen. Då dei opnar kista, etter 12 månader skal Olav ha vore like rød i kinna som då dei la han ned, neglene skulle ha vokse like mykje som på ein levande. Olav vart gjort til helgen, og mange pilegrimar har sidan valfarta til Nidaros.

Olav sin død fekk på mange måtar større betydning enn hans liv. Han vart helgen og legendarisk fordi han tapte eit slag. Det førte til eit åndskifte i Noreg. Viking Olav falt og den nye Olav vaks fram. Vi vart eit land med kristne lover og verdiar og ei kristen kyrkje og det vart slutt på vikingtoktene. Den gode sak sigrar også gjennom nederlag.

Olav skaffa seg mange fiendar, når han for

fram på brutal måte. Det seiest om han at han tvang folk til tru med sverd. Så hadde vi nok ikkje hatt ei kristen kyrkje i Noreg om det kun var maktkamp det kom ned til. For ingen kan tvingast til tru, det kunne dei ikkje då, det kan ein ikkje no. Dette sei er noko om Olav som leiar. Korleis korresponderar det med det som blir sagt i preikteksten?

Forteljinga om kristninga av Noreg og grunnlegging av kyrkja i landet vårt er ei forteljing om at Gud slik det står i salmen frå sin tronstol held auge med alle som bur på jorda – han som har laga kvar manns hjarte, og merkar seg alt dei gjer. Herrens auge viler på dei som ottast han og ventar på hans miskunn. Det er Gud som held oppe kyrkja, ikkje vi menneske, og kyrkja består uavhengig og gjerne på tross av våre menneskelege handlingar til tider. Det er Olavs nederlag eit eksempel på.

Ingen kan tvingast til tru. Trua er ei gåve, og vi er på pilegrimsvandring mot eit heilagt mål.

Kor går vår pilegrimsvandring no vidare?

Det som gjorde Olav og andre helgenar til store, var at dei peika på Jesus Kristus. Dei var menneske som peika på Jesus. Jesus som snudde nederlag til seier. Som gjer at korset som er det viktigaste symbolet i kyrkja vår, er eit merke på seier og ikkje på nederlag, slik det opprinneleg var. Jesus er vår kjelde til tru. Jesus er veggen og målet for vår pilgrimsvandring. Det er han vi er på vandring med og mot.

Jesus gir oss styrke og nytt mot til å gå ut, til å brenne for å fortsette å bygge på den kyrkja som Olav var med å grunnlegge i Noreg.

For vi er på veg mot eit heilagt mål.

Gudstenesta

Nokre forslag til salmar: Salmer 97 nr 106, Vi er et folk på vandring, 743 Fedrane kyrkja i Noregs land, 247 Hen over jord et pilgrimstog, 549/550 Guds ord det er vårt arvegods. Alterboka forslår forenkla høgmesse eller preikegudsteneste.

HILDE BARSNES
barne og ungdomsprest
i Bergen KFUM-KFUK

9. søndag etter pinse 2004

1. august 2004

Prekentekest: Matt 7.21–29

Da jeg studerte teologi var det en del av oss studenter som var ute i vikar-prestetjeneste på sommeren. Det var mange utfordringer ved å dra ut – så «grønne» som vi var. Hvem visste hva vi gikk til? En av de tingene vi visste om, men som like fullt var utfordrende var alle de «vanskelige» tekstene vi skulle preke over som sommeren er krydret med. Dagens tekst kan tilsynelatende være en slik tekst – men ved nærmere studium åpner teksten rike muligheter for forkynnelse av evangeliet!

Teksten i sin kontekst

Teksten danner avslutningen på bergprekenen hos Matteus. Det er egentlig to avsnitt: v.21–23 og v.24–29. v.21–23 fungerer som en slags landing av bergprekenen, mens v. 24–29 fungerer mer som en epilog der alvoret i å leve etter de ord som er talt holdes frem.

Bergprekenen som er den viktigste umiddelbare kontekst for vår tekst omfatter mange temaer: Saligprisningene, lys og salt i verden, lovens oppfyllelse, drap og sinne, ekteskap og skilsmisse, ed og ærlighet, å gjengjelde ondt med godt, å elske sine fiender, ære av mennesker – ære av Gud, en bønneskole (fadervår), den rette faste, det udelte hjertet, om bekymring, døm ikke!, bønn og bønnesvar, den gylne regel, de to porter og en utgreiing om falske profeter. Deretter kommer første del av vår tekst (falske disipler) og tilslutt epilogen om huset bygd på fjell som binder hele talen sammen til et budskap som er ment å skulle etterleves: «Den som hører disse mine ord og gjør etter dem...».

Bergprekenen kan beskrives på mange måter. De som ønsker at kristendom skal i sin essens være læren om den rette moral vil peke på at i bergprekenen finner man mer enn andre steder den rene kristne lære. For de som heller mer i antinomistisk retning er bergprekenen kanskje mer et uttrykk for et godt anliggende, men likevel livsfernt. En slags mellomting må vel kalles den lutherske forståelsen av 'loven' der loven er ment å avsløre synden og derved drive til Kristus når man ser hvordan

livet er stelt i forhold til hvilke krav Gud stiller. Bergprekenen har ofte vært forstått i et slikt perspektiv. Der legges lista slik at vi alle må klamre oss til nåden. Dagens tekst er i så måte et interessant studium.

De to omtalte delene av dagens tekst er tett knyttet sammen med temaet høre-gjøre. «den som gjør min himmelske Fars vilje [skal komme inn i himmelen] (v21) og» Den som hører disse mine ord og gjør etter dem...»(v24) Ut fra dette vil jeg ikke si at det er sammenhengen mellom liv og lære som er dagens tema, men sammenhengen mellom liv og Jesu lære. Der ligger en vesenlig forskjellighet som er nødvendig å betone. Hykleri er det ingen som har sans for – så det er for så vidt både greit og politisk korrekt å tale om. Derimot trenger vi som forkynnere også å få frem det klare budskap som Jesus fremhever: at *Hans* ord er det som skal finne vei inn i våre liv, våre hverdager og våre livsvalg (de små og store). I en relativiserende og synkretistisk betont samtid ligger det her en viktig utfordring i teksten. Lesetekstene hjelper oss i så måte. Selv om det i begge er snakk om 'falske profeter' (og ikke falske disipler), så understrekes Guds suverenitet. Teksten i 1. Joh har fokus på at de kristne skal være våkne og skjelne hvem som er fra Gud og ikke. Felles for alle tre tekster for dagen er at noen (disipler eller falske profeter) bedyrer alt står rett til med Gud, mens det i virkeligheten slett ikke er slik.

Falsk

Det finnes noe som heter falske disipler. Det finnes mennesker som tror de blir frelst og kommer til himmelen, som tror at alt står bra til med dem, men som har en stor overraskelse i vente. Jesus må ha tenkt at det går an å forholde seg til Gud på en spesifikk måte som er grunnleggende gal. Å forholde seg slik må ha vært en reell mulighet for Jesu tilhørere – ellers ville han ikke advart dem så tydelig med denne fortellingen som eksempel. Ekspisitt så innebærer dette at noen mennesker – også de som tror de kjenner til Jesus, vil kunne få beskjeden: «gå bort fra meg!» Dette er alvor – og det er noe av dette alvor som kommer frem i liknende tekster (som for eksempel Joh. 15 – «bli i meg så blir jeg i dere» som ikke er en mild anmodning om livsynsmessig preferan-

se, men ut fra sammenhengen et spørsmål om liv eller død.

Nåde

Spørsmålet reiser seg ganske umiddelbart: hvordan kan Jesus finne på å si noe sånt til noen?! Aller minst til noen som tilsynelatende hadde gjort så godt de kunne. Dette spørsmålet lever blant tilhørere etter at en slik tekst er blitt lest og det må besvares. Ikke få må justere på sitt indre bilde av hvem Jesus er og hva han står for når Jesus blir en sentral person i domsteker med både et individuelt og et evighetsperspektiv. Likevel bør man etter minst skjønn ikke la seg friste til å gå inn i omfattende utgreiinger om eskatologiske betenknninger. Heller bør man her gripe muligheten til å forkynne klart og sentralt om hva det kristne evangelium er. På hvilket grunnlag kan vi komme frem for Jesus: hva er det som holder i møte med død og evighet? Det er ut fra dagens tekst IKKE alt det flotte vi har fått til, eller de mektige gjerninger i Jesu (eller hvem så enn skal være) sitt navn. Det er ikke all den godhet vi har fått til som frelser oss. Hadde det vært det hadde vi kunne likestilt den kristne tro med hinduismens tro på reinkarnasjon og karma. Der kan du bli frelst ut av reinkarnasjonens forbannelse ved å gjøre gode gjerninger og la være å gjøre onde gjerninger. Frelse blir da noe du etter atskillig anstrengelse klarer å få til. (Klarer du ikke «kra-vene» får du dårlig karma og rykker ned i rangstigen i ditt neste liv). Slik er det jo med det meste av menneskelig religion. Du får igjen (med rente) for dine gode gjerninger. Det store skillet mellom den kristne tro og det meste av annet som finnes i verden ligger i ordet NÅDE. Av sin nåde sendte Gud sin sønn til verden, av sin nåde bar Jesus våre overtredelser på seg opp på korset, av sin nåde har Gud gitt oss fri adgang til barnekår hos seg. Og nettopp det at i dåpen og troen må nåden tas imot og ikke presteres, ligger kjernen på svaret til dagens tekst. De falske disipler som kom til Jesus, hadde tydeligvis ikke vært i kontakt med selve kjernen i evangeliet, men hadde hatt atskillig tid til å være flinke og bruke sin innsats på «den gode sak». Det at slik innsats også kan ha en høy åndelig/kristelig profil (som de tydeligvis hadde hatt) har ingen betydning. Jesus fremstår her som nesten firkantet knallhard:

Det hjelper ikke uansett hvor mye godt du kan legge på bordet som «inngangsbillett» – har du ikke blitt grepet av nåden i *Jesus Kristus* så har du ingenting – da har du aldri kjent Kristus og han kjenner ikke deg. «Men da skal jeg si dem rett ut: Jeg har aldri kjent dere. Bort fra meg, dere som gjør urett!» På den ene side er dette «hard» og krass tale, på den andre side er det en sterk tydeliggjøring av evangeliets kjerne. Den gode nyheten vi kan proklamere ut over forsamlingene denne søndagen er: Jesus ønsker ikke at et eneste menneske skal behøve å høre de ordene. For den som har trådt feil i livet og syndet, for den som har brukt all sin energi på fasaden i stedet for et sant liv, for den som ikke tror på seg selv og knapt på noe annet: for oss alle mennesker av kjøtt og blod står Jesus der med åpne armer og ønsker å gi oss alt godt av tilgivelse, gjenopprettelse, mening og ikke minst et levende håp for fremtid og evighet. Dette er det grunnleggende perspektiv på dagens tekst som er umistelig.

Tro og Gjerning

Med det grunnleggende perspektiv på plass, kan vi også begi oss ut på mer ulendt terreng og søke etter hva Jesus ville si med at vi må «gjøre hans himmelske Fars vilje» og «høre Hans ord og gjøre etter dem». En (nesten) ulovlig snarvei her er å hoppe rett til Johannes 6 der vi finner ordene:»

Da sa de til ham: «Hva er da de gjerninger Gud vil vi skal gjøre?» Jesus svarte: «Dette er den gjerning Gud vil dere skal gjøre: å tro på ham som Gud har sendt.» (Joh. 6, 28–29). Grunnen til at dette er litt for kjapt (utenom kanskje på en kort andakt på ungdomsklubben), er at det er ganske innlysende at når teksten står slik på tampen av bergprekenen så refererer Jesus her eksplisitt til sin undervisning om hvordan vi på ulike måter skal innrette våre liv – i både mellommenneskelig relasjoner (ekteskap, fiender med mer) og i forhold til Gud (bønn, faste med mer). Her ligger det med andre ord opp i dagen å snakke om de to grunnleggende aspektene i den troendes liv: rettferdigjørelsen (mottas utelukkende av nåde ved tro) og helligjørelsen (der Jesu ord og Den Hellige Ånd virker i oss i en stadig vekstprosess). Oversatt inn i disse kategoriene sier Jesus at den som utelukkende sto-

ler på helliggjørelsen som grunnlag for frelse og evig liv har fullstendig misforstått. Like mye andre veien: den som ikke er i helliggjørelsens prosess hører ikke på Jesu ord og gjør ikke etter dem og bygger dermed ikke sitt livshus slik Jesus forutsetter for sine etterfølgere. (Hvis ikke Herren bygger huset, arbeider bygningsmennene forgjeves. – Salme127.1) Jeg tror dette lett kan åndeliggjøres slik at det får lite med våre faktiske liv å gjøre. Men Jesus sikter jo her til Bergprekenen som er (pinlig) konkret og hverdagsnær. Vi lutheranere, som er opplært til å lukte lovisk forkynnelse på ti miles avstand, har for lengst begynt å få rykninger og det er også et reelt anliggende å poengtere hvordan dette med tro og gjerninger henger sammen. I denne sammenheng får loven en funksjon som en hjelper til å leve etter Guds gode ordninger og *vilje*, men det er

fremdeles ingen plass til noen merittliste. Det gode evangelium er og blir også denne søndagens hovedanliggende som vi har privilegiet av å forkynne til våre tilhørere med klar *tiltale* ikke bare omtale.

For den som ønsker seg en relevant og god illustrasjon: se Geir Sørebo sin kommentar til 1. søndag etter Kristi openberingsdag (tekst: Joh 1,29–34) der han henter en god fortelling fra «Steingrunnen» av Bo Gierts (<http://vest-internett.no/~kirkhoy/katalog.htm>)

STEPHEN REID

Studentprest i NKSS/Høgskolelektor ved Høgskolen i Staffelsgt.

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER OG UTNEVNELSER

Borg bispedømme

29.4. 2004

Arnhild E. Øfsti Schjetne som sokneprest i Rygge prestegjeld
Audun Sæbø Norman som kapellan i Høland prestegjeld

Anne Sofie Rosenvinge som økonomikonsulent ved Borg bispedømmekontor

LEDIGE STILLINGER

Borg bispedømme

Vikarprest i hel stilling i Lillestrøm prestegjeld i nedre Romerike prosti i Borg bispedømme

Vikarprest i Lillestrøm prestegjeld frem til 15.05. 2006. Prestetjenesten i Lillestrøm dekket av sokneprest og kapellan.

Det følger ikke bolig med vikariatet.

Stillingen lønnes som kapellan. Innskudd i Statens pensjonskasse.

Tilsetting skjer i henhold til gjeldende regelverk og tjenesteordning for prestatjeneste i Den norske kirke.

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til Lillestrøm menighetskontor, tlf. 66 93 81 90 eller Borg bispedømmekontor, tlf. 69 30 79 00.

Søknad med CV, vitnemål, attester og referanser må være Borg bispedømmekontor, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende senest 2. juli 2004.

Agder bispedømme

Kapellan i Oddernes prestegjeld, Kristiansand domprosti i Agder bispedømme

Oddernes prestegjeld består av to sokn med hvert sitt menighetsråd: Oddernes sokn inkl. Justvik menighetsdistrikt på øst-siden av Kristiansand med ca. 9000 innbyggere og Torridal sokn nord for byen med ca 3200 innbyggere.

Torridal sokn, der kapellanen har sitt hovedarbeidsområde, ligger 6–10 km. nord for Kristiansand sentrum, langs elven Otra og omfatter i hovedsak tettstedene Strai og Mosby. Innbyggere i soknet og nye boligområder gjør at tallet er økende. Tettstedene har dype røtter i henholdsvis industri- og i bondesamfunnet, men gamle mønstre brytes gjennom sterkere tilknytning til Kristiansand sentrum og gjennom tilflytting og etablering av nye boligområder.

Det er tre kirker i prestegjeldet; Oddernes kirke er en av landets eldste kirker og rommer ca 400 mennesker. Torridal kirke ble bygget i 1978 og har plass til ca 250 mennesker. I tillegg er Justvik et menighetsdistrikt med kirke fra 1997 med plass til ca 250 mennesker.

Prestegjeldet betjenes av sokneprest, kapellan og kateket. Kapellanen er kirkebokfører i Torridal sokn, medlem av menighetsrådet og kontor i Torridal, hvor det er gode kontorlokaler i et eldre hus ved siden av kirken. I samme hus er det også lokaler til ungdomsaktiviteter. Det er også kontorplass i Oddernes, som kapellanen benytter ved behov. Staben i Torridal består av kapellan, daglig leder (75 %), kirketjenere (50 %), ungdomsarbeider (50 %), organist (30 %) og styrer for Åpen barnehage (30 %). Kateketen i Oddernes utfører også enkelte tjenester i soknet. Kapellanen har ansvar for konfirmantarbeidet i Torridal, med støtte fra kateketen og ungdomsarbeider.

I gudstjenesteplanen er det forordnet to gudstjenester i måneden i Torridal sokn. I til-

legg er det prioritert gudstjenester i høytidene og det er også rom for andre typer gudstjenester etter ønske fra menigheten. Det praktiseres tjenestedeling innenfor prestegjeldet som kapellanen inngår i.

Oddernes kirke er byens fremste bryllupskirke med mellom 70 og 80 vigsler hvert år. Disse fordeles mellom kapellan og sokneprest i.h.t. tjenesteuke. De fleste vielseene er uten-sokns, og disse godtgjøres etter gjeldende satser

Kapellanen har ansvar for kontakten med Ytre Torridal skole (barnetrinn) og Mosby skole (barne- og ungdomstrinn) Ved Straitunet bo- og aktivitetssenter har kapellanen ansvar for én gudstjenestelig samling i måneden. Sykebesøk gjennomføres etter behov og kapasitet.

Torridal sokn preges av bedehusenes hundreårige nærvær og arbeid. Menigheten legger stor vekt på å bevare et godt samarbeid mellom kirken, bedehusene og det øvrige organisasjonsliv i bygda. En frukt av dette samarbeidet er felles årlige møteuker/-helger og et felles bygdeblad.

Menigheten driver i dag et allsidig barne- og ungdomsarbeid med flotte ledere og mye vitalitet. Også voksne og eldre har arenaer for fellesskap både på tradisjonelt vis og i nyere former. Menigheten har i flere år arbeidet med redskapet «Naturlig Kirkevekst». Her fokuseres det på grupper/husfellesskap og nådegavebasert tjeneste. Flere nye cellegrupper er etablert det siste året som frukt av denne satsingen. Hovedutfordringen i årene fremover vil være rettet mot barn og unge og menighetsrådet er innstilt på å gå inn i et strategiarbeid i samarbeid med ny kapellan.

Målformen i kirke og skole er bokmål, men søkere må bekrefte at de behersker begge målformer.

Det er kommunal prestebolig på Mosby. Boligen er bygget i 1974, ligger i et rolig område nær skole og buss. I 1. etasje er det stue, kjøkken, bad/WC, 3 soverom og stor veranda. I kjelleretasjen er det kjellerstue, bad/WC, badstue, 2 (sove-) rom, vaskerom og kjellerrom. Oppvarming med strøm, parafin og ved. carport og lettstelt hage.

Avstandene i prestegjeldet er små. Fra presteboligen til Oddernes kirke er det ca 12 km.

Kvinner oppfordres til å søke..

Den som blir tilsatt må finne seg i:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprest og regler om lønnsforhold og aldersgrense for geistlige tjenestemenn.
- Deling eller regulering av prestegjeldet og alle avgjørelser som måtte bli tatt med hensyn til tjenesten og tjenesteområde.
- De vedtak som måtte bli gjort om evt. leie, bruk og flytting av bolig.

Stilling blir lønna som kapellan kode 0922, lønnstrinn 40–56. Lønn blir fastsatt etter avtale. Pensjonsinnskudd Til lønn kommer regulativmessige godtgjørelser. Skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Søknad med kopi av vitnemål, attester, CV, referanser og utfylt skjema for standardopplysninger ved søknad på prestestilling i Agder bispedømme, må ha kommet til Agder bispedømmeråd, Markensgt. 13, 4611 Kristiansand innen 12.juli 2004. Skjema ligger på www.kirken.no/agder under fagområdetpersonal, eller en kan få det ved å henvende seg til bispedømmekontoret. tlf. 38 10 51 20, der en også kan få nærmere opplysninger om stillingen.

Nidaros bispedømme

Kapellan i Inderøy prestegjeld i Nord-Innherad prosti i Nidaros bispedømme

I prestegjeldet er det 4 sokn: Inderøy, Sandvollan, Røra og Mosvik sokn.

Inderøy prestegjeld består av kommunene Inderøy og Mosvik som har til sammen ca 6700 innbyggere. Det er korte avstander i prestegjeldet med 25 km til den kirken som ligger lengst fra boligen.

Prestegjeldet betjenes av sokneprest og kapellan.

Soknepresten er fast medlem i Sandvollan og Inderøy sokneråd samt Inderøy fellesråd. Kapellanen har fast sete i Røra sokneråd og Mosvik menighetsråd. Mosvik menighetsråd er også fellesråd for Mosvik.

Det er felles kirkekontor for prestene og ansatte under Inderøy kirkelige fellesråd; kirkeverge, kirketjener, graver og kantor i fullstilling, pluss kontorfullmektig i deltidsstilling. I tillegg er det kirkekontor i Kirkestua ved Mos-

vik kirke. Her er det kirkeverge, kirketjener og kantor i deltidstillinger.

Prestegjeldet har 7 kirker:

Sakshaug kirke fra 1871 med 1000 sitteplasser. Heggstad kirke (1887), Salberg kirke (1715). Mosvik kirke (1884), Vestvik kirke (1905). I tillegg middelalderkirkene Sakshaug gamle kirke (1184) og Hustad kirke (1160). Det er moderne og praktiske kirkestuer ved Sakshaug og Mosvik kirker.

Statistikken for 2003 viser 119 gudstjenester, 82 dåp, 87 begravelser, 23 vielser og 85 konfirmanter.

Arbeid blant barn og ungdom er satsingsområde. Det er søndagsskoler i Inderøy og Mosvik sokn og flere hobbyklubber i prestegjeldet. Mosvik har barnekor som menighetens barnearbeid. På Inderøy er det familiekor for barnefamilier.

Norsk speiderforbund har grupper på Røra og Sandvollan. KFUM og KFUK har et voksende speiderarbeid i Inderøy sokn. Misjonsorganisasjonene er godt representert i prestegjeldet. Inderøy og Mosvik har egne kirkekor.

I Mosvik har Den evangelisk lutherske frikirke en menighet på ca 50 medlemmer.

Prestegjeldet preges av primærnæringene jord og skogbruk. Av industriell virksomhet er det flere bedrifter med tilknytning til disse næringene. Kulturlivet er variert og levende. Det er 7 barne- og ungdomsskoler, 1 folkehøgskole og 1 videregående skole, 2 eldreinstitusjoner og 2 andre institusjoner.

Til stillingen følger fondseid tjenestebolig med boplikt. Boligen er fint og sentralt plassert i sentrum i Inderøy kommune, med kort avstand til forretninger, skoler, barnehage og offentlige kontorer og ca. 1 km fra Sakshaug kirke. Nyoppusset og godt vedlikeholdt bolig fra ca. 1880. 1. etg.: Stort kjøkken med kokeøye, stue, lite soverom, arbeidsrom, vaskerom, dusj og toalett. 2. etg.: Stue, arbeidsrom, 4 soverom, bad/toalett. Liten hems. Delvis kjeller under huset med boder. Enkel garasje med utebod.

Inderøy, Sandvollan og Røra har nynorsk som liturgisk språk. Mosvik og Vestvik har bokmål. Alle skolene har bokmål.

Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg etter følgende:

- a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenesteordning, tjenestebolig og husleie.
- b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenstedistrikt og bosted.

Stillingen er plassert i kode 0922 og lønnes i ltr. 42-58. Pensjonsinnskudd. Skyssgodtgjøring.

Opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til Nidaros bispedømmeråd, tlf. 73 53 91 00.

Søknad med CV, attester og referanser sendes Nidaros bispedømmeråd, Erkebispegården, 7013 Trondheim innen 3. august 2004.

Nidaros bispedømme

Kapellan I i Nidaros domkirkes prestegjeld i Nidaros domprosti i Nidaros bispedømme

Prestegjeldet består av Nidaros domkirkes sokn og Vår Frue sokn som dekker de mest sentrale deler av Trondheim sentrum og har et folketallet på ca. 8000.

Nidaros domkirke har karakter av å være menighetskirke, bykirke, bispedømmets hovedkirke, nasjonalhelligdom og pilegrimsmål. Vår Frue kirke er en sentrums- og hverdagskirke med viktige byfunksjoner. Den brukes i hovedsak i samarbeid med Kirkens Bymisjon, Kirkens SOS og Institutt for musikk, NTNU. Kirken er en betydelig «konsertkirke». Det holdes mange tema- og hverdagsgudstjenester i kirken.

Prestegjeldet betjenes av domprost, kapellan I, kapellan og pilegrimsprest. Hospitalspresten ved Trondhjems hospital og 2 studentprester inngår i teamet gjennom egne samarbeidsavtaler. Vår Frue har samarbeidsavtaler med de to gateprestene i Kirkens Bymisjon.

Soknene har lokaler i Waisenhuset like ved Domkirken. Her er nye Kirkestuer, kontorer for de ansatte, møterom og bibliotek. Kontorene er i dag meget vel utstyrte.

Kontorsjefen er daglig leder av domprost-

sokneprest- og menighetskontorene, samt daglig leder av menighetsrådenes virksomhet. Domkirken har 3 domkantorer i hel stilling og Vår Frue har kontor i deltidstilling. Soknene har soknediakonstilling og deltids stillinger for barne- og ungdomsarbeider og menighetsarbeider. I soknens administrasjon er foruten kontorsjef, 2 konsulenter, musikkprodusent og klokker. Kirkene har egne kirketjenere og kirkevakter.

I Domkirken er det forordnet 232 gudstjenester årlig. Det er høymesse og kveldsmesse hver søndag. Gudstjenestene fordeles mellom domprost, kapellan I og kapellan. Pilegrimspresten har gudstjeneste ca 1 gang pr.måned. I tillegg holdes det i løpet av året ca 100 andre gudstjenester. Samlet årlig besøkstall til gudstjenester er ca 70 000. Studentprestene holder studentgudstjenester hver 14.dag i semesteret til kveldsmesstid.

I Vår Frue kirke holdes nå nesten utelukkende hverdagsgudstjenester. Disse forrettes i hovedsak av prestene i Kirkens Bymisjon, men også studentprestene og menighetens prester deltar.

Tall fra statistikken for 2003: Antall dåp: 122 (av disse 51 fra egne sokn). Konfirmanter: 31. Vielser 54. Gravferder: 100.

Det foretas nå endringer i ansvarsfordelingen mellom prestene og det blir fastsatt nye instruksur. Domprosten skal lede prestetjenesten og ivareta de fleste leder- og administrative oppgaver. Kapellan I vil få oppgaver mot operativt preste- og menighetsarbeid, herunder gudstjenester og kirkelige handlinger, arbeid med innføring av trosopplæringen i soknene og samarbeid med kapellanen om konfirmentarbeidet. Kapellan I er fast vikar for domprosten, er medlem av Vår Frue menighetsråd og har et hovedansvar i forhold til Vår Frue sokn. Stillingen er tillagt ansvaret for samarbeidet med Kirkens Bymisjon og Kirkens SOS.

Dåp, vielser, begravelser med tilhørende samtaler og oppfølging vil i stor grad prege kapellan I sin hverdag. Gudstjenestelivet i soknene vil selvsagt også være en sentral oppgave. Alle prestene i Domkirken har et ansvar for mottak av pilegrimer.

Vår Frue kirke skal markere 800-årsjubileum i 2007.

Domkirken har 5 kor og det er en betydelig kirkemusikalsk virksomhet. Det er en egen deltidsstilling som dirigent for Nidarosdomens jentekor. Det er samarbeidsavtaler med Nidarosdomens Guttekor og Schola Sanctae Sunniva.

Soknene har 10 barnehager, 2 barneskoler og 4 videregående skoler. Domkirken menighet driver egen barnehage i samarbeid med Trondheim kommune.

Det bor mange eldre i prestegjeldet og det er flere institusjoner. Vår Frue menighet har egen aldersbolig hvor det holdes regelmessige samlinger. Prestene og soknediakonen deler ansvaret for betjeningen av institusjonene.

Domkirken/Vår Frue har en stor stab. Arbeidstempoet er høyt og arbeidsoppgavene er mange. Planlegging og oppgaveløsning er i sterk grad preget av team- og prosjektarbeid. Det kreves gode samarbeidsevner av den som tilsettes.

Til stillingen er det i dag ikke bolig. Kommunen er imidlertid innstilt på å skaffe bolig i samsvar med de krav som gjelder, noe som vil utløse boplikt. Boligspørsmålet vil i lys av dette bli løst i samråd med den som tilsettes.

Målformen er bokmål. Noen gudstjenester holdes på nynorsk. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer. Det er også ønskelig å vite om søkere behersker andre språk flytende.

Kvinner oppfordres til å søke.

Tilsetting skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg etter:

- a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement, tjenesteordninger m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenesteordning, tjenestebolig og husleie.
- b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenstedistrikt og bosted.

Stillingen er plasseres i kode 1359, ltr 42-58. Pensjonssinnskudd. Skyssgodtgjøring.

Opplysning om stillingen fås ved henvendelse til Nidaros bispedømmeråd, tlf 73539100 eller til domprost, tlf 90741206.

Søknad med CV, vitnemål, attester og referanser sendes Nidaros bispedømmeråd, Erkebispegården, 7013 Trondheim innen 3. august 2004.

Nidaros bispedømme

Sokneprest i Klæbu prestegjeld i Heimdal prosti i Nidaros bispedømme

Prestegjeldet er med i et forsøk og utgjør sammen med 4 andre prestegjeld ett storprestegjeld som ledes av prosten.

Klæbu prestegjeld har ett sokn som i utstrekning er identisk med Klæbu kommune.

Kommunen har ca 5300 innbyggere med sentral beliggenhet 2 mil sør for Trondheim sentrum. Det er et aktivt kultur- og idrettsmiljø og gode muligheter for friluftsliv både sommer og vinter.

Det er ca 4900 medlemmer i Den norske kirke. Soknepresten får sete i Klæbu menighetsråd som også er fellelsråd. Soknet betjenes foruten av sokneprest av kirkeverge og diakon i helstilling og organist, kateket, klokker og kontorsekretær i deltidsstillinger. Kirkekontoret i Klæbu rådhus er moderne og godt utstyrt og er et felleskontor for alle kirkelige tilsatte. Det er gode samarbeidsrelasjoner til kommunen.

Klæbu kirke fra 1790 er en vakker og særpreget åttekantet kirke med kirkegården anlagt rundt kirken. Kirken er utstyrt med et meget godt orgel.

Statistikken fra 2003 viser 67 gudstjenester derav 52 på søn- og helligdager. 72 dåp, 22 gravferder, 10 vigslar og 65 konfirmanter.

Menigheten driver et utstrakt dåpsopplæringsprogram og har et nært samarbeid med barnehager og skoler. Menigheten har eget barnekor, Klæbu barnegospel, og i samarbeid med Normisjonen drives det søndagsskole og barneklubb. I menigheten drives det også godt speiderarbeid (både KFUK-M og NSF) og Krik-arbeid. Bibelgrupper og misjonsforeninger er i virksomhet.

Det er et nært og godt samarbeid mellom menighet og bygdas sang- og musikkmiljø. Det er et bedehus i soknet som hovedsakelig Normisjonen driver virksomhet i.

I kommunen er det en egen pinsemenighet, Betel menighetsenter, med gode relasjoner til menigheten. En del mennesker sokner også til menigheter i Trondheim.

Befolkningen bor forholdvis konsentrert slik at det er små avstander i soknet. Det er 10

barnehager, 2 barneskoler (+ 1 under planlegging) og 1 ungdomsskole. Videregående skoler ligger i Trondheim og de nærmeste er ca 12 km unna. I kommunen er det et sykehjem som betjenes av menigheten. Det er et større privat rehabiliteringssenter med ca 60 pasienter som betjenes av prest etter avtale.

Til stillingen følger tjenestebolig med boplikt. Boligen ligger like ved kirken og er en staselig bygning fra ca 1840 i to fulle etasjer og med delvis kjeller og loft. Boligen er en del av et fredet prestegårdsanlegg i drift med forpakterbolig og driftsbygninger.

Boligen er stor og har blitt pusset opp i flere omganger de siste 10 år, blant annet med nytt kjøkken, bad og vaskerom og inngangsparti med nytt gulv med varmekabler.

Kvinner oppfordres til å søke.

Målformen er bokmål. Søkere må opplyse om de behersker begge målformer.

Tilsetning skjer på de vilkår som til enhver tid gjelder og den som tilsettes må rette seg etter følgende;

- a) endringer i lover, tariffavtaler, reglement m.v. herunder spørsmål vedrørende tjenesteordning, tjenestebolig og husleie,
- b) avgjørelser som kan influere på tjenestens gjøremål, tjenestedistrikt og bosted.

Stillingen plasseres i kode 0930 ltr. 48-60. Pensjonsinnskudd. Skyssgodtgjøring.

Opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til Nidaros bispedømmeråd tlf. 73 53 91 00.

Søknad med CV og referanser sendes Nidaros bispedømmeråd, Erkebispegården, 7013 Trondheim innen 3. august 2004.

Nyhet fra Luther Forlag

Peter Halldorf

**DU BRENNENDE
KJÆRLIGHETSILD**

Denne boken, som er en oppfølger av boken *Drikk dypt av Ånden*, består av ni betraktninger om Den Hellige Ånd. Boken inneholder viktige perspektiver på åndelig veiledning og på det å modnes som menneske.

Kr 179,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Nyheter fra Luther Forlag

Kr 198,-

Bo Giertz

Å TRO PÅ KRISTUS Å LEVE MED KRISTUS

Nye utgaver av gamle klassikere som fortsatt er verdt å lese! Disse to bøkene av Bo Giertz er på en gang oppbyggelse, hjelp til bønn og bibellesning, samt en kortfattet tros lære. Dette er solide andaktsbøker med stykker for hver dag i året. Å tro på Kristus går fra advent til pinse, Å leve med Kristus fra pinse til advent.

Kr 198,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

NY 4-ÅRSBOK FOR MENIGHETEN

Bjørn Sortland / Trond Bredesen (ill.)

KIRKEBOKA

En vakker og innholdsrik gavebok til menighetens fireåringer. Fortellingen er varm og engasjerende med sprelske og fargeglade tegninger. Bibelfortellinger integret i historien. Inneholder også sanger og bønner i tillegg til en fyldig faktadel for de voksne.

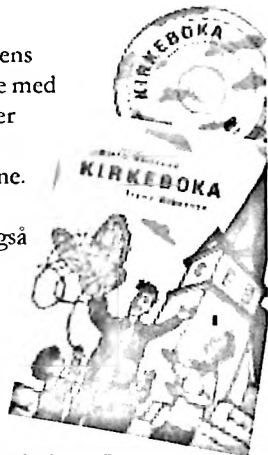
Lydbok på CD innlest av Kåre Conradi, som også synger sangene i fortellingen.

Bokmål og nynorsk utgave.

Prøveeksemplar er sendt til menigheten.

Pris: Bok kr 85 CD kr 85

Introduksjonstilbud fram til 15.09.04: kr 98 for bok og CD

TELEFON
22 59 53 00

TELEFAKS
22 59 53 01

ordre@iko.no

www.iko-forlaget.no

iko
IKO PUBLISHERS AS

Aktuelt fra Avenir Forlag

Kristin Solli Schøien

EN KURV TIL MIN DATTER

Mange kjenner på behovet for meningsfulle markeringer og tradisjoner. Kristin Solli Schøien er kunnskapsrik og entusiastisk og har skrevet en lærerik, vakker og fantasieggende bok om hvordan vi kan leve med i gamle tradisjoner og samtidig skape våre egne. Boken tar utgangspunkt i – og fletter sammen – livsrytmen, årsrytmen og kirkeårets rytme.

Kr 438,-

Her er det mye å hente for den som arbeider i kirken! Mye kunnskap om høytider og merkedager, symboler og gamle skikker, poenger til preker og undervisning, ideer til feiringer og fester...

Avenir ForlagBesøk oss på: www.lutherforlag.no

Aktuelt fra Luther Forlag

Tormod Kleiven

NÅR DEN UTSATTE BLIR USYNLIG

I løpet av de siste årene har det vært nokså mye fokus på overgrepssproblematikk i kristne sammenhenger. I mange miljøer innser man nå behovet for kunnskap og bevisstgjøring om hvordan man kan forhindre at overgrep og grenseoverskridelser skjer og hvordan man skal håndtere slike situasjoner om de likevel oppstår.

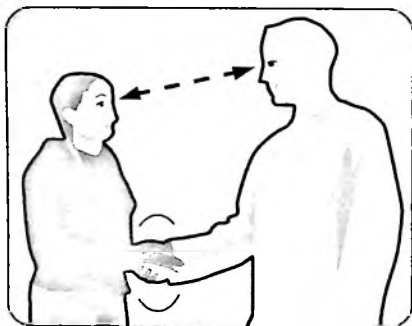
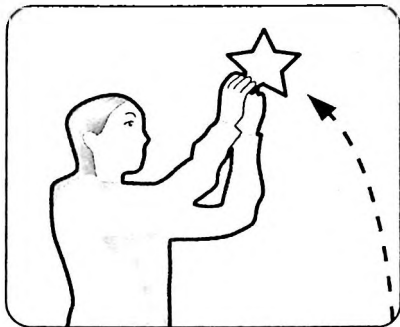
Kr 218,-

Dette er en ressursbok som formidler faglig basert kunnskap og veiledning på en enkel og konkret måte.

Luther ForlagBesøk oss på: www.lutherforlag.no

Nyskapende konfirmantbok

fra Luther Forlag

Knut Tveitereid, Hege Fagermoen, Bård E. H. Norheim og Per Arne Dahl

BRUKERVEILEDNING

Kunnskap, erfaring og fellesskap integreres i et helhetlig opplegg, som vil engasjere, utfordre og legge til rette for gode opplevelser.

Utgangspunktet er høytidene dåp, jul, bryllup, begravelse, påske, pinse og konfirmasjon.

En konfirmantbok som også vil være en ressursbok videre i livet!

www.brukerveiledning.no

IKO -stipend 2004

IKO – Kirkelig pedagogisk senter – utlyser to stipend à kr 25 000

IKO vil i 2004 dele ut inntil to stipend à kr 25 000 for prester, kateketer, diakoner, kirkemusikere og andre som arbeider med kirkelig undervisning. Studenter som arbeider / skal arbeide med oppgave knyttet til kirkens trosopplæring kan også søke.

Formålet med stipendene er å stimulere utviklingsarbeid i menighetspedagogikk med særlig vekt på trosopplæring.

Søknad må inneholde CV og en prosjektbeskrivelse med bl.a. mål, problemstilling, arbeidsmåte og tidsplan.

Fullstendig utlysning finnes på www.iko.no Nærmere informasjon ved henvendelse til direktør Erling Birkedal eller rådgiver Kristin Lorentzen.

Søknadsfrist: 15. august

***IKO, Postboks 2623 St. Hanshaugen, 0131 Oslo
Tlf. 22 59 53 00 E-post: iko@iko.no***

**DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN**

0302 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av re Nordhaug, professor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto M, instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok & Media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Menighetsfakultetet

Luthersk kirketidende
MF Ti Lu
2004 rg. 139 Nr 12

HU4001010

Aktuelt fra Luther Forlag

Kr 178,-

Robert van de Weyer

KELTISKE BØNNER

De kristne kelterne skilte ikke mellom religion og dagligliv. Bønnene i denne boken vitner om denne livsholdningen og inspirerer oss til å tro på og be til den Gud som har med alle ting å gjøre.

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no